

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Olympijské hry do roku 1936 ve světové filatelii

Diplomová práce

Autor: Tomáš Černý, Management sportu a trenérství

Vedoucí práce: RNDr. Svatopluk Horák

Olomouc 2009

Jméno a příjmení autora: Tomáš Černý

Název bakalářské práce: Olympijské hry do roku 1936 ve světové filatelii
Pracoviště: Fakulta tělesné kultury – Katedra kinantropologie
Vedoucí diplomové práce: RNDr. Svatopluk Horák
Rok obhajoby diplomové práce: 2009

Abstrakt:

Tato bakalářská práce se zabývá historií novodobých olympijských her do roku 1936 a jejich obrazem ve světové filatelii. Cílem práce je seznámení s historií těchto olympijských her, s jejich významnými osobnostmi a jejich vyobrazením ve světové známkové tvorbě se speciálním zaměřením na československé sportovce.

Klíčová slova:

Olympijské hry, sport, olympiáda, MOV, vítěz, medaile, filatelie, známka

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Author's first name and

surename: Tomáš Černý
Title baccalaureate work: Olympic Games till 1936 and their reflex in
the world's philately
Department: Kinantropology and Social Sciences
Department
Supervisor: RNDr. Svatopluk Horák
The year of presentation: 2009

Abstract:

This bachelor work deals with the history of the modern Olympic Games till 1936 and their reflex in the world's philately. The work focuses on the identification with brief history of The Olympic Games, their origination, significant personalities and their picture in the world's stamp creation with a particular view to the Czechoslovak sportsmen.

Keywords:

The Olympic Games, sport, olympiad, international Olympic committee, winner, medal, philately, stamp

Agree with loan diploma work in the Framework book services.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracoval samostatně s odbornou pomocí RNDr. Svatopluka Horáka, uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a řídil se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne

.....

Děkuji RNDr. Svatopluku Horákovi za pomoc a cenné rady, které mi poskytl při zpracování bakalářské práce.

OBSAH

1. Úvod

8

2.	Cíle	12
3.	Přehled poznatků	13
3.1.	Sport a umění	13
3.1.1.	Sport	14
3.1.2.	Olympijské hry	20
3.1.3.	Olympismus a umění	22
3.1.4.	Filatelie	28
3.1.5.	Poštovní známka	30
3.2.	Výsledky a diskuze	32
3.2.1.	Antické olympijské hry	32
3.2.2.	Vznik novodobých olympijských her	37
3.2.3.	Athény 1896	45
3.2.4.	Paříž 1900	50
3.2.5.	Saint Louis 1904	56
3.2.6.	Athénské mezihry 1906	58
3.2.7.	Londýn 1908	60
3.2.8.	Stockholm 1912	62
3.2.9.	Válka 1914 – 1918	68
3.2.10.	Antverpy 1920	69
3.2.11.	Chamonix 1924	73
3.2.12.	Paříž 1924	76
3.2.13.	Svatý Mořic 1928	80
3.2.14.	Amsterdam 1928	83
3.2.15.	Lake Placid 1932	90
3.2.16.	Los Angeles 1932	93
3.2.17.	Garmisch-Partenkirchen 1936	99
3.2.18.	Berlín 1936	102
4.	Metodika	109
5.	Závěry	110
6.	Souhrn	112
7.	Summary	113
8.	Referenční seznam	114
9.	Seznam zkratk	116

1 ÚVOD

Sport a sběratelství, dvě naprosto odlišné činnosti, které na celém světě provozují miliony lidí.

Asi největším fenoménem novodobého sportu jsou olympijské hry (dále OH). Snad každý sportovec na začátku své sportovní kariéry sní o tom, že se jednou probojuje na olympijské hry, tam získá medaili a tím se proslaví v celém sportovním světě, protože pro sportovce neexistuje cennější vítězství než právě to na olympiádě.

Stačí připomenout několik příběhů z jejich historie, co vše byli ochotni sportovci podstoupit, aby se mohli her zúčastnit a případně získat nesmrtelnou slávu. Již antika olympijské vítěze nesmírně uznávala a uctívala.

Olympijští vítězové získávali ohromnou popularitu. Přímo na místě obdrželi symbolický věnec z olivových ratolestí a doma pak byli bohatě odměňováni – velkou sumou peněz, doživotním předplatným do amfiteátru nebo sochou v životní velikosti. Speciální odměnu pro své olympioniky, jak byli vítězové nazýváni, například vymysleli v militantním státě Sparta – v další bitvě směli bojovat po boku spartského krále.

Olympijskou hvězdou se tak toužil stát po dobití Řecka římskými vojsky také císař Nero. Aby zvítězil, tak podplatil rozhodčí sumou dvěstěpadesát tisíc drachem a nechal vypsát disciplíny přímo pro sebe, například přednes tragédie nebo soutěž hlasatelů. Pak ovlivňoval změny pravidel tak dlouho, až se mu podařilo šestkrát zvítězit. Byl dokonce prohlášen za vítěze závodu čtyřspřeží, přestože v jedné zatáčce spadl a vůbec do cíle nedojel.

Také po vzniku novodobých her v roce 1896 se stalo několik podivuhodných příběhů, které ukazují, co všechno sportovci podnikli, aby se mohli zúčastnit olympijských her.

Italský maratonec Carlo Airoldi v rámci přípravy na olympiádu urazil pěšky asi 1500 kilometrů z Milána do Atén, kde mu ale nebyl start umožněn, protože neměl s sebou potvrzení, že není profesionální sportovec.

Nebo Američan James Brendan Connolly, který bez dovolení opustil slavnou Harvardovu univerzitu, z ní byl vyloučen, ale stal se prvním olympijským vítězem novodobých olympijských her. Až o více než padesát let později Harvard tomuto vítězi v trojskoku odpustil a udělil mu čestný doktorát.

Kanaďan Percy Williams se z Vancouveru dostal autostopem na 4000 kilometrů vzdálené východní pobřeží USA. Během cesty příležitostně pracoval jako pomocný číšník, aby si vydělal na lodní lístek do Amsterdamu, dějiště olympijských her v roce 1928. Williams se tam pak stává dvojnásobným olympijským vítězem ve sprintu na 100 a 200 metrů (Reihhard, 1996, 6).

Nadšení a fascinace olympiádou přetrvává dodnes. Významu vítězství v olympijské disciplíně nedosahuje dnes stejně jako dříve ani titul mistra Evropy nebo světa, ani titul držitele světového poháru.

Jak jinak by bylo možné chápat, že sportovní superhvězdy nedávné minulosti jako byli tenisté Steffi Grafová, André Agassi, basketbaloví milionáři jako Michael Jordan, Larry Bird a Magic Johnson, modly cyklistiky jako Miguel Indurain a Richard Virenque, chtěly po otevření olympijských her pro profesionální sportovce, jako vyvrcholení své úžasné kariéry, stůj co stůj, zažít specifickou olympijskou atmosféru, přestože všichni již měli za sebou celou řadu vrcholných úspěchů (Reihhard, 1996, 6).

Olympijští vítězové přeci jen představují něco zvláštního a olympijské hry jsou nejvýznamnější sportovní událostí s největší tradicí na světě. Žádný jiný titul sportovní kariéry nemá v očích veřejnosti a sportovců takovou hodnotu jako olympijské vítězství.

Podobným fenoménem, jakým jsou olympijské hry v oblasti sportu, je v oblasti sběratelství filatelie.

Na celém světě se filatelií, jak nazýváme sběratelství známek a poštovních cenin, zabývá mnoho milionů lidí všech věkových kategorií i ras.

A z čeho pramení tato obrovská obliba známek?

Z jejich veliké rozšířenosti, každá země vydává své známky, z jejich různorodosti – známky se věnují všem oblastem činnosti lidí, historii, umění, vědě, sportu, atd. V neposlední řadě je to i finanční záležitost, protože každá známka má svou určitou hodnotu.

A tak v některých případech tento kousek papíru, který také bývá často označován jako nejmenší umělecké dílo, má obrovskou až nedozírnou hodnotu. Stačí vzpomenout první dopltní známku anglické pošty nebo velebné známky Mauricia a v českých zemích například známku zobrazující Merkura.

Proto se známky stávají často záminkou k různým sporům a nezřídka i k trestním činům, protože v sobě ukrývají obrovské finanční hodnoty.

Velice zajímavé je spojení známek a sportu a tímto tématem se zabývá i tato práce, která je zaměřena na spojení olympijské hry – známková tvorba. Jak již bylo zmíněno, již antickým olympijským vítězům bývala prokazována čest tím, že byli zobrazováni na různých uměleckých předmětech, ať se jednalo o fresky, malby na vázách nebo o sochy v životní velikosti. Asi nejznámější sochou je Myronova socha Diskobola z období kolem 450 let před naším letopočtem.

A tak i po vzniku novodobých olympijských her jsme se setkávali s vyobrazením sportovců na různých uměleckých předmětech.

Vzhledem k tomu, že vznik novodobých olympijských her a první použití poštovních známek od sebe nedělilo mnoho času, tak se známky staly tím předmětem, na kterém byli velice často zobrazováni, jak olympijští vítězové, tak významné události z olympijské historie nebo osobnosti, které se nesmazatelně zapsaly do novodobé olympijské historie.

Toto téma pro diplomovou práci jsem si zvolil z několika důvodů. Hlavní důvod je ten, že sám aktivně sportuji a téma sportu mě velmi zajímá. Stojím mezi dvěma na první pohled odlišnými stranami – sportem a sběratelstvím, které ovšem, i když se to většině lidí nezdá, mají hodně společného.

Obě dvě oblasti v mém životě hrají velmi důležitou roli, sportu a sbírání známek se věnuji od malička. V životě se setkávám převážně s lidmi, kteří

sportují. Většina z nich tyto dvě oblasti považuje za naprosto odlišné a nevidí v nich žádnou spojitost. Touto prací bych chtěl ukázat vzájemnou provázanost sportu a sběratelství a možná tímto způsobem podnítit u sportovců zájem o filatelii nebo i naopak.

2. CÍLE

Hlavním cílem této bakalářské práce je seznámení s historií olympijských her a jejich obrazem ve známkové tvorbě různých zemí a tím přispět k ukázání provázanosti sportu a umění.

Cílem práce není postihnout a vyjmenovat veškeré známky s tematikou olympijských her, což by asi ani nebylo možné, ale spíše ukázat vztah filatelie a olympijských her, jejich význam a vzájemnou provázanost.

Dílčí cíle:

- 1) Seznámit se stručnou historií vzniku olympijských her a s historií jednotlivých olympijských her.
- 2) Charakterizovat některé významné osobnosti jednotlivých her, které byly znázorněny na známkách.
- 3) Představit známky, které se vztahují k jednotlivým osobnostem her a jednotlivým olympijským hrám se speciálním zaměřením na československé sportovce.

3. PŘEHLED POZNATKŮ

3.1 Sport a umění

Spojení sportu a umění má v existenci lidstva významnou úlohu. Již staří Egypťané, Mayové a Řekové ve svých uměleckých dílech zobrazovali osoby provozující sportovní aktivity. Asi nejznámější dochované památky na spojení sportu a umění vznikly ve starověkém Řecku v souvislosti s konáním olympijských her.

Jaká je tedy příbuznost mezi uměním a sportem? Jejich příbuznost je dána tím, že mají některé stejné nebo podobné společenské funkce. Jsou součástí kultury dané společnosti a jsou výsledkem historického vývoje dané země. Sport, stejně jako umění slouží k oddechu lidí a obohacuje jejich život. Je to jistá forma představení, určená pro veřejnost, kde se setkávají lidé společného zájmu. Lidé tam chodí shlédnout něco nového a za estetickým zážitkem.

Když se zamyslíme, kde všude se oblasti umění a sportu prolínají, zjistíme, že to nejsou jen sportovní náměty v malířství či sochařství. Je to i architektura, která je nedílnou součástí sportovních aktivit. Nebo například i užité umění, sportovní plakáty, fotografie, poštovní známky, medaile a plakety, design, reklama nebo móda.

Jako není možné umění oddělit od vnímatelů uměleckého prožitku, potřebuje sportovní hra diváka. (Choutka, 1978, s. 131)

Rozdíl mezi uměním a sportem je ten, že výkony ve sportu se dají objektivně měřit.

Sport je především činností, která je pěstována ve volném čase. Stačí letný pohled do historie, abychom zjistili, že jím nedisponují všechny společenské třídy a vrstvy ve stejné míře. Ta společnost, která měla volný čas, nevěnovala ho vždy sportování. Sport totiž zaujímal v hierarchii zájmů různé místo. Často ho nacházíme na posledních příčkách hodnotového žebříčku. Některé jeho druhy nebyly totiž dostatečně vznešené a důstojné, aby se mohly stát zábavou, která by

reprezentovala příslušné společenství s jeho subkulturou a mohla se navíc stát námětem pro umělecké dílo. V této souvislosti musíme vzít v úvahu, že ty sociální vrstvy, které volně nakládaly s časem, byly také ekonomicky dobře zajištěny a staly se proto i hlavními objednateli a spotřebiteli umění. Není pak divu, že náměty, jejich výběr a často i způsob zpracování, stály pod diktátem jejich vkusu. (Hohler, Kossl, 1989, 31)

3.1.1 Sport

Provozování sportu je lidským právem. Každý jednatel musí mít možnost provozovat sport podle svých potřeb. (www.msmt.cz)

O sportu lze bez nadsázky říct, že je fenoménem dneška ovlivňujícím životy miliónů lidí po celém světě. Sportem rozumí většina z nás pohyb a zábavu s ním spojenou, je prostředkem k setkávání se s dalšími lidmi, ať už spoluhráči, či soupeři. S tím souvisí určitá společenská role sportu. Na hřišti, v ringu, v bazénu se teoreticky můžou utkat sportovci různých národností, náboženských vyznaní bez ohledu na politické klima mezi jejich státy. (Sekot, 2004, 9)

Sport je mnohofunkčním sociálním jevem. Jeho jádrem je praktická, emocionálně silně nasycená činnost, projevující se řadou zvláštností, jimiž se od sebe jednotlivá sportovní odvětví, resp. jednotlivé jejich disciplíny odlišují, avšak patří sem i bohaté zázemí diváků, příznivců a obdivovatelů. (Choutka, 1978, 6)

Na postavení sportu ve společnosti měla velký vliv fyzická kultura. Ta v procesu vývoje procházela řadou proměn. Její postavení bylo v jednotlivých civilizacích odlišné. Odpovídalo ekonomicko-sociální struktuře společnosti a jejím politickým formám i jejím světonázorovým představám. Určujícím kritériem bylo oceňování člověka a jeho individuality, které se odráželo i v názorech na základ lidské existence – na lidské tělo. (Olivová, 1989, 10)

„Sport, jako významná součást soudobého světa, má řadu kulturních, sociálních a ekonomických dimenzí.“ (Sekot, 2004, 5)

Slovo sport se objevilo nejprve jako speciální název pro královský lov. Jeho základem je latinské slovo deportare, které bylo přejato do románských jazyků. Před polovinou 12. století je literárně doloženo ve španělštině ve tvaru deportarse, ve francouzštině jako déporter či se déporter. V anglo-francouzštině se objevuje ve 14. století ve tvaru disport. Všechny tyto výrazy znamenaly bavit se. Od slovesa bylo odvozeno i podstatné jméno. Ve francouzštině déport či desport, v anglo-francouzštině disport, k němuž od 15. století přibyla i zkrácená forma sport. Šlo o označení příjemně stráveného volného času, rozptýlení odvážných povinností, veselé zábavy, hry. (Olivova, 1988, s. 8)

Pojmem sport je dnes obvykle označována pohybová (fyzická) aktivita provozovaná podle určitých pravidel a zvyklostí, jejich výsledky jsou navíc měřitelné nebo porovnatelné s jinými provozovateli téhož sportovního odvětví.

Ve výše uvedené definici jsou důležitá tři omezení:

- jedná se o pohybovou aktivitu, což vylučuje činnosti, kde se soutěží pouze pomocí duševních schopností nebo štěstí – například deskové hry (go), počítačové hry nebo hazardní hry
- aktivita má jasná pravidla, podle kterých se soutěží – to vylučuje z oblasti sportu například válku
- aktivita má soutěžní charakter, dochází k poměrování jejích výsledků – to vylučuje například bojová umění provozovaná nesoutěžním filozoficky zaměřeným způsobem nebo jógu

Prvním ze zdrojů, ze kterých se sport vyvinul, je podle historiků potřeba výcviku armád, která vyústila v nejrůznější hry a soutěže zaměřené na bojové dovednosti a na fyzickou zdatnost (zápas, lukostřelba, jízda na koni). Druhým zdrojem jsou rituální aktivity, kdy byla určitá forma soutěže prováděna jako součást obětního rituálu nebo rituálu předpovídání budoucnosti – do první kategorie patří řecké olympijské hry, do druhé mayské obřadní hry.

Známky provozování aktivit, které bychom dnes označili jako sport, byly nalezeny u řady starověkých civilizací. Konkrétně se jedná o Čínu, kde byla

provozována (zřejmě spíše z estetických než ze soutěžních důvodů) obdoba dnešní gymnastiky, o Persii, kde jsou doloženy bojové hry s přesnými pravidly. Nejznámějším případem je bezesporu starověké Řecko, ve kterém se z aktivity směřující k fyzickému sebezdokonalení stala filozoficky odůvodněná součást kulturního života a fyzická zdatnost byla považována za nedílnou součást dokonalosti. Výsledkem byly mimo jiné pravidelné pořádání všeřeckých sportovních her v osadě Olympie, které se staly předobrazem moderních olympijských her.

Počátky sportu lze v západní Evropě stopovat hluboko do středověku. Jeho charakter je ale obvykle podobný, jak u starověkých vojenských klání, jehož účelem je fyzický výcvik pro válku.

První zdokumentované odchylky od tohoto účelu (tj. sport jako činnost čistě pro zábavu a potěšení jak přihlížejících, tak zúčastněných) lze najít v renesanční Itálii – příkladem je Calcio Fiorentino, jehož pravidla poprvé publikovaná v roce 1580 již nápadně připomínají něco mezi dnešním ragby, fotbalem a australským fotbalem.

Podobné příklady (pálkovací hry podobné dnešnímu tenisu ve středověké Francii nebo „ragby“ od vesnice k vesnici ve Skotsku) jsou ale obvykle místně (geograficky na kraj nebo sociálně skupinou lidí – například v rámci mladších příslušníků francouzské šlechty) omezené způsoby zábavy bez všeobecně uznávaných pravidel a velkých soutěží a turnajů v moderním stylu.

Počátky sportu v dnešním smyslu toho slova jsou obvykle spojovány s technickou revolucí, jejíž vůdčí zemí byla v 19. století Anglie. Fyzická námaha, která není bezprostředně spojena se zajištěním přežití nebo válečným konfliktem, se v té době postupně stala z privilegia „vyšších vrstev“ běžně rozšířenou formou zábavy.

Do druhé poloviny 19. století (a ve velké většině případů právě do Anglie) spadá založení většiny dnes provozovaných nejoblíbenějších sportů na

všeobecném základě – tj. na zásadě „pokud budeš respektovat pravidla, můžeš hrát s námi (nebo spíš proti nám) a je jedno kdo jsi a odkud jsi“.

Naprosto zásadní bylo pro další rozvoj sportu založení novodobých olympijských her, které je spojeno se jménem Pierra de Coubertina a rokem 1896. Sport se tím stává ze specifického a stále ještě menšinového způsobu zábavy kulturním a později i politickým fenoménem.

V současné době je sport provozován na několika různých úrovních:

- na vrcholové úrovni profesionálně nebo poloprofesionálně (podle významu sportu a kvality sportovce) – sportovec v takovém případě obvykle denně trénuje, často i několik hodin nebo na „plný úvazek“, účastní se soutěží na mezinárodní nebo aspoň národní úrovni
- na výkonnostní úrovni poloprofesionálně nebo amatérsky – obvyklý je pravidelný trénink v rozsahu několika až několika desítek hodin týdně, registrace v některém sportovním svazu a pravidelná účast v soutěžích
- na rekreační úrovni – příležitostné sportování v rozsahu maximálně několika hodin týdně, bez oficiální registrace nebo s registrací v rekreačních čistě amatérských soutěžích

Možnosti provozování sportu na vrcholové profesionální úrovni jsou dány dostatečným přísunem peněz pro příslušné sportovní odvětví. To je zajišťováno jednak z reklamy a sponzorských smluv, jednak z nejrůznějších forem státní podpory.

V prvním případě vytváří popularita a sledovanost jednotlivých sportů (a soutěží v rámci jednoho sportu) propastné rozdíly v „platu“ sportovců, které se pohybují od tisícinásobku až po zlomky průměrného platu v dané zemi.

Druhý způsob financování je dnes typický hlavně u nepříliš rozšířených (ale často přesto olympijských) sportů, kdy si stát touto formou zajišťuje „body“ za mezinárodní úspěchy. Není ostatně tak vzdálená doba, kdy ve východní části Evropy byla touto formou financována činnost většiny vrcholových sportovců, a například v Číně se tento postup masivně používá dodnes.

Pro moderní sport jsou typické dva trendy související s předchozími odstavci:

- zaostření na nejpoblárnější soutěže – ve světě probíhá určité omezené množství soutěží, které mají díky vysoké sledovanosti k dispozici obrovské množství prostředků – odměny hráčů se zde šplhají do astronomických výšek. Příkladem je evropská fotbalová Liga mistrů, americké profesionální soutěže NHL, NBA, MLB, nebo grandslamové tenisové turnaje
- rychlé rozšiřování počtu sportovních odvětví – dochází k velice rychlému nárůstu počtu činností, které jsou považovány za samostatné sportovní odvětví. Při vhodné propagaci se tak i sport s velice omezenou komunitou sportovců může stát rychle natolik populárním, že umožní profesionalizaci nejlepších sportovců. Dobrým příkladem je akrobatické lyžování.

V současnosti jsou preferovány dva přístupy k pojetí sportu:

„První z nich uvažuje jako základní znaky sportu hru, soutěž a výkon. Orientace na výkon a soutěž byla a doposud je typická pro pojetí severoamerické. Sportovní výkon v tomto pojetí stejně jako výkon v pracovním procesu koresponduje s prosperitou a ziskem.“ (Slepičková, 2005, s. 27)

Zatímco druhý přístup sleduje sport z mnohem širšího pohledu. Poukazuje spíš na rekreaci, zábavu a cvičení.

„Druhý přístup k pojmu sport respektuje evropskou anglosaskou tradici novodobého sportu. Vysvětlení pojmu lze hledat v latinském původu slova. Latinské desportare ze kterého je slovo sport odvozeno, značí rozptylovat se, bavit se. Toto široké pojetí významu slova sport je stále více akceptováno v celém světě. V uvedeném smyslu se dnes nahlíží na sport v Evropě, která vyvíjí aktivity vedoucí ke sjednocování evropských zemí v nejrůznějších sférách ekonomického a společenského života, tedy i ve sportu.“ (Slepičková, 2005, 28)

Pro tyto potřeby vznikla v roce 1992 takzvaná Evropská charta sportu, kterou zástupci evropských zemí přijali a zavázali se ji dodržovat. Charta určuje postavení sportu ve společnosti a vymezuje péči státu o něj.

Pro potřeby Charty je sport definován následovně:

„Sportem se rozumí všechny formy tělesné činnosti, které ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních. (Evropská charta sportu, s. 2)

Jedním z mnoha způsobů dělení sportu, které uvádí Slepíčková (2005) je dělení dle motivace. Pracující s tím co účastníci jednotlivých sportů preferují a čeho se snaží dosáhnout.

Elitní sport: U nás nazývaný také sportem profesionálním či vrcholovým. Velký důraz je kladen na maximální výkon, vysoké sociální postavení a dobré finanční ocenění. Elitní sport překračuje hranice volného času a stává se spíše zaměstnáním.

Soutěžní klubový sport: Touha po soutěžení a výkonu je také přítomná, ale sport je vykonáván ve volném čase a lze ho považovat za formu relaxace. Je vázán na sportovní kluby a federace.

Rekreační sport: Hlavní znaky jsou relaxace, upevnění zdraví a společenské kontakty. Jeho účastníci si volí svůj program i bez vazeb na sportovní organizace a věnují se mu spíše individuálně.

Fitness sport: Důraz je kladen hlavně na zvyšování tělesné zdatnosti. Jsou pečlivě sledovány změny zdatnosti a snaží se o její co největší růst.

Rizikový a dobrodružný sport: Ústřední motivy jsou napětí a dobrodružství, je kladen důraz na co nejlepší vybavení, ale i na prostředí v němž jsou uskutečňovány, v tom tkví jeho finanční náročnost. Je zajišťován z velké části komerční sférou.

Požitkářský sport: Tyto sporty usilují o prožití nevšedního a nezapomenutelného zážitku, exkluzivní zábavy a potěšení. Tyto sporty nachází uplatnění v komerční sféře, zejména v cestovním ruchu.

Kosmetický sport: Zaměřuje se na dokonalý vzhled, dobře stavěnou a vypracovanou postavu. Bývá doplněn o různé služby kosmetického charakteru jako masáže nebo solárium. Ze zdravotního hlediska je možné na sport nahlížet jako na prostředek, kterým lze zvyšovat tělesnou i psychickou odolnost vůči každodenním vlivům vnějšího prostředí. Toto téma je o v současné době velmi aktuální, vzhledem k nepříliš zdravému způsobu života většiny populace.

„Nedostatek tělesné aktivity zvyšuje výskyt nadváhy, obezity a četných chronických onemocnění, jako jsou kardiovaskulární choroby a diabetes, které snižují kvalitu života, ohrožují život jednotlivců a zatěžují rozpočty zdravotnictví a hospodářství.“ (www.msmst.cz)

Vhodně zvolenou tělesnou aktivitou lze ve většině případů příznivě ovlivnit změny v organismu vznikající sedavým zaměstnáním, přetěžováním určitých svalových skupin u manuálně pracujících lidí, pomoci s urychlením rekonvalescence po operacích a v neposlední řadě snížit tělesnou hmotnost. Pomineme-li hlediska zdravotní, je sport skvělým prostředkem k psychickému odpočinku, seberealizování se, zvyšování sebevědomí, ale především činností, která nám přináší kromě řady dalších pozitiv i zábavu.

3.1.2 Olympijské hry

Olympijské hry jsou největší sportovní událostí moderní doby. Svého předchůdce a vzor mají v antických olympijských hrách, konaných ve starém Řecku v Olympii na poloostrově Peloponés. Jejich zakladatelem byl podle pověsti Hérakles.

Pořádají se jako:

- letní olympijské hry od obnovení her v roce 1896
- zimní olympijské hry od roku 1924

Letní i zimní hry se konají jednou za 4 roky. Od roku 1992 se střídají po 2 letech. Do tohoto roku se konaly vždy ve stejném roce.

Antické olympijské hry byly nejvýznamnější a nejstarší ze všech her. Konaly se od roku 776 př.n.l. až do roku 393 našeho letopočtu. Roku 394 zakázal olympijské hry zvláštním ediktem Theodosius I. V roce 426 pak byl vydán rozkaz ke zbourání chrámů a soch v Olympii. Dílo zkázy bylo dokonáno zemětřeseními v letech 522 a 551.

První krůčky na dlouhé cestě k prvním novodobým hrám patří řeckým učencům z Byzance, kteří ve 14. a 15. Století působili na italských univerzitách, a jejich žákům. Pietro Paolo Vergerio (1348-1419), profesor padovské univerzity

byl první o kom je známo, že vyhlásil právo muže na cvičení těla. Vittorino Ramboldini de Feltre (1378-1446) šel ještě dál, když v Mantově založil tělocvičnou školu.

První novodobá práce o olympijských hrách vyšla roku 1430 a byla dílem florentského básníka Matea Palmieriho. Roku 1491 vydal Virgilius Polydorus knihu „O posvátných hrách starých Řeků“ a roku 1569 vyšla v Benátkách kniha významného humanisty Hieronyma Mecurala „O gymnastickém umění“. I když si tyto činnosti nekladly za cíl znovuoživení olympijských her, byly důležitým stupínkem na cestě k oživení tradice pěstování kultury těla.

První novodobé sportovní hry nesoucí označení „olympijské“, byly „Anglické olympijské hry“, které na svém venkovském sídle v Cotswoldu uspořádal roku 1604 Robert Dover. Hr podporoval i velký příznivec a propagátor sportu, král Jakub I. Hry se měly konat každý rok za letního slunovratu, na programu byly běžecké disciplíny, hod kladivem, míčové hry, šerm holemi a zápas. Mohli se zúčastnit jak šlechtici, prostí občané, některých disciplín dokonce i ženy. Hry se dočkaly 40 ročníků a skončily nejpozději se smrtí svého zakladatele.

První, kdo vystoupil s myšlenkou obnovení olympijských her, byl v roce 1760 německý pedagogický reformátor Johann Bernhard Basedow. Další velkým propagátorem vzkríšení olympijských her byl Johann Christoph Friedrich GutsMuths. Pod jeho vlivem uspořádaly některé tělovýchovné organizace v několika německých městech sportovní klání pod označením „olympijské hry“.

15. listopadu 1859 se v Athénách 20000 diváků stalo svědky sportovních klání 300 soutěžících na prvních novořeckých olympijských hrách. Hlavní zásluhu na jejich uspořádání měl hrdina osvobozovacích bojů, Evangelos Zappas, který jejich organizaci věnoval nejen značné úsilí, ale i celý svůj majetek. Myšlenka uspořádat novořecké olympijské hry se zrodila v Pyrgu. Bylo to krátce po osvobození Řecka z turecké nadvlády, kdy se místní městská rada rozhodla pro obnovení her přímo v Olympii. Měly se konat každé čtyři roky 25. března, tj. na Den řecké nezávislosti. Nepříznivé podmínky v Olympii (bažinaté území plné komárů představovalo velkou hrozbu malárie) vedly k tomu, že se

nakonec hry konaly až v listopadu a v Athénách. Hry se pak konaly ještě v letech 1870, 75 a 87.

Pierre de Coubertin se několik let věnoval studiu tělovýchovných systémů v anglosaském světě. Své poznatky zpracoval v několika knihách a zároveň usiloval o jejich začlenění do francouzského výchovného systému. Když viděl, že jeho literární činnost nevzbudila dostatečný zájem, rozhodl se přejít k činům. V roce 1888 se rozhodl, že obnoví olympijské hry.

Okamžitě začal pro tento záměr shánět podporu v okruhu svých známých a přátel a 25. listopadu 1892 vystoupil s touto myšlenkou veřejně na schůzi k 5. Výročí založení Francouzské unie atletických sportů. V roce 1896 se tak konaly v Athénách první novodobé letní olympijské hry (www.wikipedie.cz).

3.1.3. Olympismus a umění

Novodobý olympismus je bezesporu spojen se jménem Piere de Coubertin, který je pravděpodobně většině lidstva znám jako zakladatel novodobých olympijských her. Ten vyjádřil svůj názor zcela zřetelně: „Olympismus není systém, je to stav mysli“. (Coubertin, 1918,55)

Velmi významnou byla Coubertinova antikou inspirovaná tendence spojit sport s uměním a kulturou vůbec. To měl být zdroj skutečné lidské všestrannosti, kulturní úrovně každého člověka. „Původní Coubertinova myšlenka obsahovala požadavek, aby olympismus nebyl jen součástí kultury v obecném smyslu, ale přímou demonstrací umění a intelektuálního života“. (Kolář, 1993, 121)

Téma olympismu a umění má širší rámec olympismus a kultura. Spojení sportu a kultury se v pojetí olympismu, jak ho koncipoval Pierre de Coubertin, stalo jedním z kořenů olympismu, jehož novodobou podobu inspirovala, jaké mnohé, antika. Pohybová aktivita patřila ve starověkém Řecku k výchově mladé generace – tělesná dokonalost se považovala za stejně důležitou jako rozvoj duchovní. Platon říká, že je nutno formovat tělo v gymnastice stejně jako duši v múzické výchově. Už Egypťané a později Řekové měli za to, že trénink a tělesná cvičení jsou integrální součástí kultury. V těchto civilizacích byly různé

formy pohybové činnosti často spojovány s jinými výrazovými formami kultury – sochařstvím, malířstvím, básnictvím, písmem aj. Samotné antické olympijské hry byly kosmopolitním setkáním sportovců, filosofů, básníků, výtvarníků, historiků a spisovatelů. Básníci na starověkých hrách deklamovali svá díla, hudebníci dotvářeli podmanivou atmosféru. Shromáždění bylo ideálním stánkem idejí, konfrontací myšlenek a jejich sdílením i předáváním. Současně se umělci pro svoje díla nechávali inspirovat nádherou lidského těla v pohybu. Jak dosvědčují četné dochované nálezy (sochy, keramické vázy), sport v antickém provedení tehdejší umělci zvláštním způsobem uctívali a jeho náměty ve výtvarném zobrazení nebyly ojedinělé. Vítězové starověkých olympijských her měli právo vztyčit v areálu Olympie svou sochu.

Coubertin oživil ducha antiky a založil novodobé olympijské hnutí. Byl přesvědčen, že i umění musí zaujímat významné místo v lidském životě, ve výchově mladých a že sport a umění nelze oddělovat. OH moderní doby tento umělecký kořen neztratily, naopak byl na ně položen důraz. Humanista Coubertin v nejširším slova smyslu pojal do olympismu požadavek zdokonalování individua a společnosti pomocí sportu. Hry měly být víc než sport a tělesná aktivita, měly „sytit ducha a duši“, měly být „harmonii kultury a výchovy“. Pro Coubertina hry přesahovaly pouhé fyzické úsilí, měly mj. demonstrovat i sjednocení umění a sportu. Pokoušel se to naplňovat celým svým životem a dílem. Pro něho formativní vliv umění a sportu nebyl v protikladu, ale naopak vytvářel jeden celek: „Sport také produkuje umění, má co činit s krásou sportovců, jsou to živá sochařská díla. Antické umění bylo inspirováno sportovci spíše v klidu, ve statických polohách. Moderní umělec má mnoho dalších interpretačních možností.“ Za zmínku v této souvislosti stojí, že shodou okolností ve stejné době jako novodobý olympismus se rodí a nabírá dech kinematografie, která už v prvních letech objevovala krásu sportu a OH a dala vzniknout řadě filmových děl. I většina pozdějších oficiálních filmových záznamů OH měla až na výjimky úroveň jistého uměleckého dokumentu („Viděno osmi“ předních světových režisérů z roku 1972 v Mnichově). Tuto doktrínu Coubertin nejen šířil, ale uvedl do praxe návrhem na zařazení uměleckých aktivit do rámce OH.

Pro oficiální garanci svých záměrů zorganizoval 23.5.1906 v Paříži „Konzultativní konferenci umění, literatury a sportu“. Zúčastnilo se jí více než 70 spisovatelů a umělců, a diskuse směřovala k tomu, jak může umění spolupracovat při slavnostech moderních her. Konference navrhla Mezinárodnímu olympijskému výboru (dále MOV) organizovat pět soutěží – v architektuře, hudbě, sochařství, malířství a literatuře. „Pentatlon múz“ měl za cíl každé čtyři roky vyznamenávat díla inspirovaná sportem.

První umělecké soutěže (rovnocenné se soutěžemi sportovními) byly zařazeny do programu her V. olympiády 1912 ve Stockholmu. Bylo uděleno 5 zlatých a 1 stříbrná medaile. Později se počet oborů rozšiřoval a diferencoval – např. zvláštní soutěže architektonických návrhů a urbanistických návrhů, soutěže soch, medailí a reliéfů, výtvarné soutěže olejomalb, kreseb a akvarelů, rytin, leptů a užité grafiky, v literatuře díla lyrická, epická a dramatická, v hudbě instrumentální skladby, orchestrální skladby, zpěv. Také čeští umělci se v těchto soutěžích neztratili a získali několik ocenění: v roce 1932 Josef Suk stříbro za pochod V nový život a Jakub Obrovský bronz za sochu Odyssea, v roce 1936 Jaroslav Křička bronz za Hanáckou suitu.

Poslední olympijské umělecké soutěže se uskutečnily v rámci her XIV. Olympiády v Londýně 1948. Poté se v rámci OH konaly výstavy uměleckých děl (nově také fotografií a sportovní filatelie) a umělecká vystoupení. Počínaje OH v Melbourne 1956 a hlavně v Římě 1960 byly umělecké soutěže po dobu her transformovány ve „festival umění“. Festival umění se stal tradicí a dokonce součástí Olympijské charty, která ukládá organizačnímu výboru OH po schválení MOV zařadit „program kulturních akcí, sloužící vzájemnému porozumění a přátelství mezi účastníky a dalšími osobami“. Kulturní program má zahrnovat akce pořádané v olympijské vesnici i v hostitelském městě během her. K jeho zastáncům patřil minulý předseda MOV J.A.Samaranch, když při nejrůznějších příležitostech hovořil o rozdílu mezi izolovaným mistrovstvím světa a OH, zdůrazňoval mj. i propojení sportu a umění. Kulturní festival probíhá v posledním období s různou intenzitou v hostitelské zemi již celé čtyři roky před OH. (Např. v Řecku byla na programu série antických dramát, koncertů klasické i moderní hudby, baletních a tanečních vystoupení,

výstav, účinkujícími byli domácí i zahraniční umělci, aktivně se uplatnili i řeční školáci v nejrůznějších přehlídkách kreseb, písemnictví, recitace aj.).

Pro zdůraznění zájmu o tuto problematiku MOV reagoval i organizačně: jeho Kulturní komise byla založena v roce 1968. Postupně došlo k propojení její činnosti s Komisí pro mezinárodní olympijskou akademii, transformací vznikla v osmdesátých letech „Komise pro Mezinárodní olympijskou akademii (dále MOA) a olympijskou výchovu“ později nazvaná „Komise pro kulturu a olympijskou výchovu“. Tématika se periodicky objevuje i na zasedáních MOV, také na výročním Olympijském kongresu století v roce 1994 (Paříž) bylo v řadě příspěvků na kulturní aspekty olympismu upozorňováno zvláště v souvislosti s rostoucí komercializací sportu.

O podobě vztahu sportu a kultury se v olympijském hnutí vedou obsáhlé více či méně oficiální diskuse. Např. Fórum MOV sport a kultura v olympijském muzeu v Lausanne 1997 shromáždilo široké spektrum zájemců (zúčastnili se sportovní funkcionáři, sportovci, literáti, reprezentanti uměleckých profesí) a program jednal o čtyřech tématech: Sport jako kultura, Sport a kultura v moderní době, Olympismus – inspirační kulturní zdroj, sport a humanismus.

V návaznosti na to MOV v roce 1998 vyhlásil za spoluúčasti komise olympijskou soutěž „Sport a umění 2000“. Zájem však nebyl velký ani u organizátorů OH ani v uměleckých kruzích. Soutěž se uskutečnila rok před OH na národních úrovních, poté na úrovni mezinárodní s udělením cen, ve dvou kategoriích: studenti uměleckých škol a sportovci – umělci. 54 národních olympijských výborů (dále NOV) z pěti kontinentů přihlásilo do finále 113 grafik a obrazů, 68 sochařských děl (zastoupena byla i Česká republika malířem Janem Rýzem). Soutěž jako celek se ukázala dostatečně kvalitní a jury doporučila soutěž každé čtyři roky opakovat.

Opět byla vyhlášena na rok před OH v Aténách 2004. Český olympijský výbor (dále ČOV) reprezentovali vítězové národního kola (J.Straka a M.I.Vejrová). Mezinárodní soutěže MOV na jaře v Lausanne se zúčastnilo 65 kandidátů ze 40 zemí. ČOV se připojil k soutěži MOV v roce 2008, uskutečnilo

se také národní kolo soutěže a vítězné dílo akademického malíře Michala Rittsteina vystal do mezinárodního kola.

Podobné fórum jako v roce 1997 se uskutečnilo v roce 2000 na téma: MOV a jeho kulturní politika. Jednání bylo živé, závěry v této sféře novou současnou roli MOV, Olympijského muzea a MOA – měly by být také platformou multikulturního setkávání. Olympijské hnutí musí zachovat rozdílnost kultur a vyhýbat se jejich homogenizaci, z historického i současného pohledu je hnutí spíše euro-americkým. Bylo-li tomu tak v počátcích, kdy se hnutí instalovalo a profilovalo, mělo to svoje důvody, nastává však čas změny.

Praktických kroků a výsledků je však podle komise MOV dosud málo, týkají se spíše olympijských ceremoniálů a festivalů umění během her. Je tomu tak mj. i proto, že taková činnost vyžaduje ekonomické zajištění. Komise MOV má za to, že zatím málo aktivity vyvíjejí NOV. Komise by ráda viděla každoroční akce „sport a kultura“ i v neolympijských letech.

Olympismus má svoje museum. O jeho vybudování se významně zasloužil předseda MOV J.A.Samaranch a světoznámý mexický architekt Pedro Ramirez Vazques. Bylo otevřeno 23.6.1993 při příležitosti 100.výročí zasedání MOV, toto zasedání také museum hostilo a poprvé v historii se široce věnovalo tématu „Sport a kultura“. Jednání tak mělo přitáhnout pozornost ke všem komponentám olympijského hnutí a stvrdit „kulturní politiku“ MOV. Kromě expozic je museum současně místem setkávání, bádání a propagace olympismu. ČOV se dostalo mimořádné pocty umístit v areálu musea bronzovou sochu českého olympionika století a olympijskou legendu Emila Zátopka (autor akademický sochař J.Brož).

Olympijskému hnutí je snaha o kulturnost vlastní, a že propojení sport – kultura má reálný základ. Na druhou stranu také vývoj sportu a různých uměleckých disciplín v uplynulém století mnohokrát ukázal, že k plodnému vzájemnému ovlivňování nezřídka docházelo. I když kvantitativně se nejedná o příliš početnou tendenci, sport se nejednou stal námětem výtvarného, hudebního, literárního a tanečního umění, i řada současných umělců se nechává sportem inspirovat.

Od počátku se olympismus spojuje s hudbou. Jak jsem uvedl, v rámci OH se v uměleckých soutěžích v letech 1912-1948 utkávaly o medaile také různé hudební žánry (zpěv, kompozice). Hudební stránku však mají různé další olympijské aktivity. Především to je při zahajovacím a závěrečném ceremoniálu her, kdy hudební doprovod bývá prestižní záležitostí. Svým dílem přispěli renomovaní skladatelé (např. zázračné dítě A.Mathieu, označovaný za kanadského Mozarta minulého století na ZOH 1988, A.L.Webber, infant terrible světového muzikálu, jako nosná byla použita i hudba operní) a interpreti (např. F.Mercury, J.Carreras).

K zajímavostem historie patří i osud olympijské hymny řeckého autora Spyrose Samarase. Poprvé ji za řízení samotného autora uvedlo devět filharmonických orchestrů a 250 členný sbor při premiéře novodobých her v Aténách 1896. Uvedení bylo přijato s nadšením, avšak pořadatelé dalších her ji nepoužili a až do roku 1956 byl výběr ponecháván na organizátorech. V roce 1955 vyhlásil MOV konkurz na novou hymnu, do kterého se přihlásilo víc než 350 autorů ze 40 zemí, Vítězná skladba Poláka Michala Spivaka se poprvé hrála při zasedání MOV v Melbourne 1956 a také při zahajovacím a závěrečném ceremoniálu her. Nepřiměřené nároky spojené s autorskými právy však znamenaly, že MOV hymnu nemohl přijmout. O dva roky později vložil tehdejší předseda NOV Japonska R.Azum pozapomenutou Samarosovu hymnu do programu 54. zasedání MOV (rozhodlo se na něm o přidělení her na rok 1964 Tokiu) a jednání hymnu schválilo jak oficiální.

Sport a umění mají mnoho styčných bodů v rovině estetické, přes rozdílné vývojové cesty nesou pečeť kulturních jevů. Estetická hlediska patří k významným kritériím zájmů o výtvarné umění a sport, obojí představují pole pro uplatnění kreativity. U obrazů, kreseb a grafik se to považuje za samozřejmost. Sportovní výkony obecně, ale zvláště v některých odvětvích a na vrcholné úrovni (gymnastika, skoky do vody, krasobruslení a jiné), představují jistý druh „dokonalostí“ a pohybové krásy. Lze hovořit také o „estetizaci“ sportu, vytvářenou oblečením, náradím a náčiním, barevným řešením, prostředím, jež ve svém celku vytvářejí vizuální kulturu.

Novou éru spojení sportu a umění zahájily televizní přenosy her (od římských OH 1960). Od skromných začátků mohou v současnosti dění na hrách sledovat miliardy televizních diváků. Přenosy vlastně také představují jistou uměleckou dimenzi olympismu a poskytují možnost – např. přenos ceremoniálů – představit světu kulturu hostitelského města, země, národa. Televize zprostředkovává uměleckými prostředky kulturní informace o příslušných městech a zemích a propagovala tak olympijské hodnoty jako fair-play, radost z úsilí, respekt, přátelství, harmonii těla a ducha.

V antice byl „sport“ považován za důležitou formu kulturního výrazu, který reflektoval společenskou situaci. Reprezentoval také způsob organizace, respektování norem, hodnot, zkrátka civilizační úroveň. Ani dnes se tento obraz nezměnil. Sport je rovněž považován za důležitou formu kulturního výrazu a reflektuje rovněž jasně náš sociální vývoj, naši úroveň civilizace. Všichni, kdo mají co do činění se sportem, by měli udělat vše, aby to byl výraz skutečně kulturní. Tak, jak to zmínil J.A.Samaranch , který řekl že, přínos olympismu ve vývoji humanity je dvojitý: na jedné straně olympismus otvírá milovníkům sportu cestu ke kultuře a na straně druhé reprezentuje univerzální kulturu par excellence.

Podobně lze hovořit i o poštovních známkách, dopisnicích a obálcích s přitisky. V České republice je to doména České asociace pro olympijskou a sportovní filatelii Olympsport, (člen České olympijské akademie a člen Mezinárodní federace pro olympijskou filatelii). Iniciativně spolupracuje při vydávání známek s Českou poštou, bohatá je i činnost výstavní domácí i mezinárodní (s řadou ocenění, svými exponáty se členové zúčastňují i tématických olympijských výstav při OH). Např. s velkým ohlasem se setkala také mezinárodní filatelistická výstava na počest 100.výročí ČOV nebo virtuální expozice v roce 110.výročí ČOV.

3.1.4 Filatelie

Filatelie je obor zabývající se poštovními známkami a kolky, jejich vzhledem, výrobou a použitím po jejich vydání poštovními úřady. Ačkoli mnoho lidí ztotožňuje filatelii se sbíráním známek, samotná filatelie je poněkud širší

pojem. Například filatelista může studovat velmi vzácné známky a ani nepředpokládá, že je bude vlastnit. Některých známek totiž například zbylo jen několik málo exemplářů a ty jsou obvykle v muzeích a soukromých sbírkách.

První výskyt slova *filatelie*, ve francouzské podobě *philatélie*, je spolehlivě doložen. Poprvé jej použil Georges Herpin v časopise *Le Collectionneur de timbres-poste* 15. listopadu 1864. Slovo filatelie je tvořeno z řeckého *philos* (přítel) a *ateleia* (zaplacení poplatku). Byly navrženy i alternativy, ale ty se nikdy nevžily jako *timbrofilie* nebo *timbrologie*.

Díky filatelii můžeme ze zdánlivě stejně vypadajících známek podrobnějším zkoumáním rozpoznat jejich různé odchylky, jako jsou odlišné druhy papíru, různé průsvitky (vodoznaky), variace v odstínu barvy, různé druhy zoubkování a další. Porovnáním se záznamy vydávajících poštovních úřadů můžeme zjistit, zda tyto odchylky byly úmyslné či nikoliv. Dalším bádáním se zjišťuje, jak a proč k jednotlivým změnám došlo.

Nejen díky tomu, že známka je cenina, bylo v průběhu let vytvořeno mnoho padělků. Právě znalost filatelie je pomáhá odhalit.

Technická filatelie se zabývá studiem techniky výroby známek a jejich identifikace.

Námětová filatelie se zabývá náměty, tedy tím, co je zobrazeno na známce. Jako námět může sloužit téměř cokoliv (osobnosti, krajiny, obrazy, zvířata, květiny, sport, doprava atd.). Námětová filatelie se například zabývá chybami vzniklými už při návrhu, postupnými změnami v návrhu nebo také, proč byl jaký námět použit na konkrétní známku.

Poštovní filatelie se soustřeďuje na užití známek při doručování zásilek. Zabývá se také studiem poštovních razítek úřadů a dalších poštovních autorit a procesy, při kterých zásilka putuje od odesílatele k adresátovi.

Aerofilatelie se zabývá leteckou poštou, tedy zejména použitím leteckých známek a nálepek, studiem leteckých celistvostí apod. Jedná se obecně o vzdušnou přepravu poštovních zásilek – tedy letadlem,

balónem nebo vzducholodí. V poslední době se od tohoto oboru odštěpila **astrofilatelie**.

Geografilatelie se zabývá vydanými známkami z hlediska zeměpisného a politického. Zjišťuje se, zda a kým byly pro určité území vydány známky a zda byla naplněna poštovní funkce těchto známek. Pro označení takových území se vžil pojem **známková země**.(www.wikipedie.cz)

3.1.5. Poštovní známka

Poštovní známka je doklad o předplacení poštovní služby. Jde o malý kousek papíru přilepený na obálku nebo jinou zásilku, který je zpravidla ve tvaru pravoúhlého čtyřúhelníku, někdy trojúhelníku, výjimečně kruhu i jiných tvarů. Nalepená poštovní známka prokazuje, že odesílatel zásilky zaplatil za její doručení.

Poštovní známka patří mezi ceniny. Cenina je termín označující poštovní známky, celiny a vzorce. Pokud je poštovní známka nebo její obraz vytištěn na dopisnici, obálce nebo pohlednici, jedná se o celinu.

Poštovní známka, tak jak ji známe dnes, byla vytvořena ve Velké Británii. První návrhy na známky, které by se lepily na dopis, podal sice už roku 1835 Slovinec Lovrenc Košir (v rámci rakouské monarchie), nebyly však úřady přijaty. Roku 1837 přišel s podobným návrhem James Chalmers ve Velké Británii, ani on však neměl úspěch. Komplexní poštovní reformu však začal prosazovat ve stejné době i Rowland Hill. Své návrhy publikoval v článku „Postal Reform: its Importance and Practibility“ v roce 1837. Přišel s tím, že bude vhodnější, aby za doručení zásilky platil odesílatel a ne příjemce, jak tomu bylo dosud, kdy se také často stávalo, že adresát odmítl převzít zásilku, protože za ni nechtěl platit. Také přišel s návrhem jednotné ceny za dopis. Argumentoval tím, že se tak sníží náklady státní správy. Poštovné již nebude účtováno jako dosud podle vzdálenosti, což vyžadovalo, že každá zásilka měla individuální záznam v účtech Královské pošty. Hillovy návrhy byly

nakonec v srpnu roku 1839 schváleny parlamentem a Hlavní poštovní úřad spustil službu (*Penny Post*) v roce 1840. To vedlo téměř okamžitě i k radikálnímu snížení poštovného a jeho masovému využívání veřejností. Hill byl později jmenován generálním poštmistrem.

Počátkem roku 1840 začala Královská pošta nabízet 2 druhy předplatných obálek, jedna v hodnotě 1 penny a druhá v hodnotě 2 pencí, které navrhl William Muready. Tyto obálky se však příliš neujaly. Tři měsíce poté, co se objevily předplatné obálky, byla 1.května 1840 dána do prodeje první opravdová poštovní známka v hodnotě 1 penny černé barvy, známá jako *Penny Black*. Na známce je podobizna královny Viktorie z profilu. Její první použití bylo zaznamenáno již následující den – 2.května, ačkoliv úřední zahájení jejich platnosti mělo být až 6.května. Bezprostředně poté následovalo vydání modré známky v hodnotě 2 pence.

Poštovní známky časem přesáhly své původní poštovní určení. Velký význam u nich začala získávat kromě státně propagačního účelu také jejich estetická hodnota. Staly se též prostředkem k připomínce a uctění významných osobností a událostí a zároveň významným sběratelským artiklem v oboru filatelie, přičemž některé exempláře vzácných známek mohou mít skutečně astronomickou cenu.(www.wikipedia.cz)

3.2. Výsledky a diskuze

3.2.1 Antické olympijské hry

V antice měly olympijské hry význam jako kultovní svátek, staří Řekové ustanovili hry k uctění otce bohů – Dia, kterého můžeme vidět na následující známce.

Obrázek 1. Maďarská doplatní známka, která znázorňuje nejvyššího řeckého boha Dia.

Přestože výsledkové listiny jsou dochovány teprve z roku 776 před naším letopočtem, vědci, kteří se specializují na starověk, prokázali, že tradice sahá hluboko do druhého tisíciletí před naším letopočtem. Archeologické vykopávky prokázaly, že se podobné slavnosti v Olympii, která se nachází na soutoku řek Alfeia a Kladea na poloostrově Pelopones, konaly již kolem roku 1500 před naším letopočtem. Tato událost probíhala v chrámu bohyně Héry, jehož podobu vidíme na následujících známkách a dopisnici.

Obrázek 2. Řecká doplatní známka, na které jsou vyobrazeny vykopávky v antické Olympii – chrám bohyně Héry.

Obrázek 3. až 5. Řecké známky vydané u příležitosti konání OH v letech 1968, 1984 a 1988, na kterých jsou znázorněny vykopávky v antické Olympii.

Obrázek 6. Řecká dopisnice, na které jsou vidět zbytky antického chrámu bohyně Héry.

Účastnit se jich mohli výlučně Řekové. Každé čtyři roky putovali po celém Řecku poslové, kteří oznamovali pořádání her. Od tohoto okamžiku panoval pověstný olympijský mír, který zahrnoval několikaměsíční klid zbraní a volný průchod pro všechny, kteří se vydali na cestu do Olympie (Reihhard, 1996, 9).

Během zahajovacího ceremoniálu byl zapálen olympijský oheň, rozhodčí přišli na stadion a závodníci pronášeli přísahu.

Obrázek 7. Řecká známka, na které je vidět přísaha antických sportovců.

Obrázek 8. Řecká známka, na které je znázorněno zapálení olympijského ohně.

Obrázek 9. Řecká známka, která zobrazuje nástup rozhodčích na olympijský stadion.

Pro vítěze byly připraveny vavříňové věnce a hry byly zahájeny.

Obrázek 10. Řecká známka, na které je znázorněna příprava vavřínu na dekoraci při vyhlášení olympijských vítězů.

Obrázek 11. Řecká známka, která zobrazuje dekorování olympijského vítěze vavříňovým věncem.

Z počátku byly na programu pětidenní olympiády pouze běhy. Postupně se přidávaly disciplíny jako byl běh se zbraní, pětiboj (zápas, běh, skok do dálky, hod oštěpem a hod diskem), jezdecké a vozatajské závody, box, zápas, pankration, což byl poměrně brutální bojový sport spojující zápas a box, při kterém bylo dovoleno vše mimo kousání a dlobání do očí (Reihard, 1996, 9). Následující známky symbolizují disciplíny starořeckých olympiád.

Obrázek 12. a 13. Řecké známky, na kterých vidíme vozatajské závody starověkých olympijských her.

Obrázek 14. Maďarská známka vydaná při příležitosti konání XVII.OH v Římě 1960, která zobrazuje boxery na starověkých olympijských hrách.

Obrázek 15. Maďarská známka vydaná při příležitosti konání XVII.OH v Římě 1960, která zobrazuje zápasníky na starověkých olympijských hrách.

Obrázek 16. až 18. Řecké známky se sporty starověkých olympiád, hod diskem, skok do dálky a hod oštěpem.

Obrázek 19. a 20. Řecké známky, které na vykopávkách antické keramiky znázorňují starověké olympijské disciplíny, skok do dálky a zvláštní druh zápasu – pankration.

Obrázek 21. Řecká dopisnice vydaná při příležitosti XX. OH v Mnichově 1972, která připomíná starověké olympijské disciplíny.

Během her kromě sportovních soutěží probíhaly také soutěže umělecké, např. výběr nejlepšího trubače a herolda, kteří pak ohlašovali soutěže a představovali závodníky.

Obrázek 21. Řecká dopisnice vydaná při příležitosti XXII. OH v Los Angeles 1984, která připomíná starověké umělecké olympijské disciplíny.

V roce 391 našeho letopočtu vydal římský císař Theodosius I. Dekret, který zakazoval všechny pohanské kult, k nimž se počítaly i olympijské hry. To znamenalo konec olympijských soutěží.

3.2.2 Vznik novodobých olympijských her

Od středověku se sportovní zápolení prosazovalo na celém světě jen velmi pomalu.

Do 19. století se ale vyvinuly nové sportovní disciplíny jako box, golf a kriket. Fotbal, tenis a gymnastika se začaly více prosazovat až ke konci 19. století.

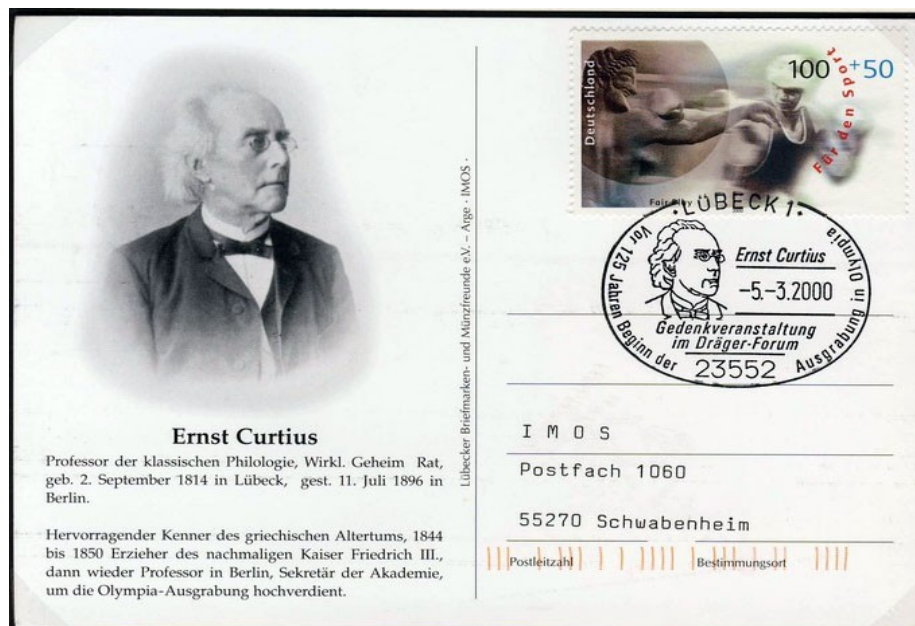
Lidé se při společných hrách a soutěžích sdružovali a zakládali spolky a svazy. Vědci začali diskutovat o významu sportu pro společnost a zvláště pro mládež. Řecký ideál kalokagathie – rovnoměrného zdokonalování těla a ducha, našel opět uznání.

Nové sportovní disciplíny pěstovali v 19. století hlavně lépe situovaní lidé a šlechta. S myšlenkou na odhalení Olympie přišel jako první již v 18. století Johann Joachim Winckelmann (na známce), německý estetik, jeden ze zakladatelů dějin umění a moderní vědecké archeologie. Dlouhá léta působil jako bibliotékař a kustod sbírek kardinála Albaniho. Jako první od sebe odlišil starověké řecké a římské umění.

Obrázek 22. Znáмка již neexistující Německé demokratické republiky, která byla vydaná při příležitosti výročí 250. let od jeho narození.

Krajinu antické Olympie objevil britský vědec Richard Chandler v roce 1776, ale uběhlo ještě sto let, než berlínský archeolog Ernst Curtius odkryl v letech 1875-1881 zbytky staveb pokryté bahnem (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 9).

Obrázek 23. Německá dopisnice s vyobrazením Ernsta Curtiuse a s příležitostným razítkem k 125. výročí zahájení vykopávek ve starořecké Olympii.

Obrázek 24. až 26. Řecké známky, které znázorňují starořecké vykopávky. Můžeme na nich vidět bohy Hermese, který je považován za vynálezce pěstního zápasu, Herakla a Apollóna, který byl považován za boha lukostřelby.

Během 19. století byly odhaleny nejdůležitější stavby Olympie – chrám Dia a Héry a Koloseum, které bylo otevřeno v první polovině 20. století.

V osmdesátých letech 19. století se významem sportu pro společnost začal zabývat baron Pierre de Coubertin (narozen 1.1.1863 v Paříži), který byl potomkem starého francouzského šlechtického rodu. (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 9).

Obrázek 27. Známká NDR, na které je busta Pierra de Coubertina, byla vydána k 75. výročí vzniku novodobých OH v roce 1971.

Obrázek 28. Známká Monackého knížectví z roku 1963 vdaná k příležitosti 100. výročí narození Pierra de Coubertina.

Obrázek 29. Známká Kubánské republiky s podobiznou Pierra de Coubertina k 90. výročí založení MOV.

Již za svého mládí se nadchnul pro olympijské hry antiky a také proto pozorně sledoval vykopávky v Řecku.

Objevení Olympie a také snaha o pozvednutí francouzského národního sebevědomí po porážce ve válce s Německem v letech 1870-1871, vedly Coubertina k myšlence soupeření mezi národy ne na válečném, ale sportovním poli.

Podle Coubertinova přesvědčení bylo nutné hned od začátku vytvořit pro všechny účastníky soutěží stejné podmínky. Vzorem mu vedle britské sportovní výchovy byla antika a její ideály.

Demokratičnost Coubertinova olympismu byla výrazně narušena jeho snahou zachovat olympismus jako výsadu aristokracie. Tato rozporuplnost Coubertinova myšlení byla vyvolána několika vlivy. Jedním z nich bezesporu je, jak již bylo řečeno, jeho původ. Další výrazný vliv tkví ve skutečnosti, se kterou se setkáváme po celou dobu existence moderního olympismu. Ten je v podstatě vnímán jako všestranný celoživotní proces zaměřený na člověka jako individuum bez ohledu na jeho původ, vzdělání apod. Je zde tedy zachována rovnost šancí. Všem je tato možnost nabídnuta. Na druhé straně je ale součástí olympismu i prezentace té dosažené „dokonalosti“, ke které dochází na olympijských hrách. Ovšem na OH se nedostávají všichni, u kterých byla „rovnost šancí“ respektována, ale pouze nejlepší z nich. A zde je problém „rovnosti šancí“ posunut do jiné úrovně. Rovnost šancí byla vyjadřována naprostým amatérismem, který byl základním předpokladem celého olympismu. Být amatérem znamenalo být finančně zabezpečen natolik, aby člověk mohl sám ze svých prostředků hradit nejen svoji obživu, ale i náklady spojené se sportem, účastí na soutěžích apod. (Hodaň, 2000, 183)

Důležitým předpokladem pro příklad ušlechtilosti a rytířské čistoty sportu byl amatérský ideál – odměnou sportovci musí být jeho výkon sám o sobě a ne myšlenky na případný zisk.

Tyto myšlenky našly nejdříve své příznivce v řadách šlechty, která si dodržování podobných zásad mohla dovolit. Dodržování striktních pravidel amatérismu, ale brzo přineslo problémy, protože sportovních utkání se chtěli

účastnit i ostatní lidé, kteří nepatřili do řad šlechty. Přes počáteční těžkosti s hledáním příznivců sportu a sportovního myšlení, nepřestával Coubertin hledat možnost, jak seznámit širokou veřejnost se svými myšlenkami na znovuzaložení olympijských her. (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 10).

Po své první přednášce z roku 1892, kdy jeho myšlenky nenašly velké pochopení, sezval v roce 1894 zájemce o své myšlenky do Paříže na sportovní kongres. Ten zasedal na místní univerzitě – Sorboně a skončil jednomyslným rozhodnutím o obnovení olympijských her v roce 1896.

První olympiáda se měla konat v Aténách a v plánu bylo, že další se budou opakovat po čtyřech letech v hlavních městech světa.

Pro vedení a organizaci olympijského hnutí vznikl mezinárodní výbor (pozdější MOV) jehož členy byli:

Pierre de Coubertin – Francie

Lord Arthur O. Ampthill – Velká Británie

Viktor Balck – Švédsko

Alexej Butovskij – Rusko

Ernest Callot – Francie

Leonard A. Cuff – Nový Zéland

Charles Herbert – Velká Británie

Ferenc Kemeny – Maďarsko

Ferdinando Lucchesi-Palli – Itálie

William Sloane – USA

José B. Zubiaur – Argentina

Jiří Guth-Jarkovský – Česko

Demetrios Bikelas – Řecko

Řek Bikelas se stává prvním prezidentem MOV v letech 1894-1896, jehož portrét je vidět na přiložených známkách.

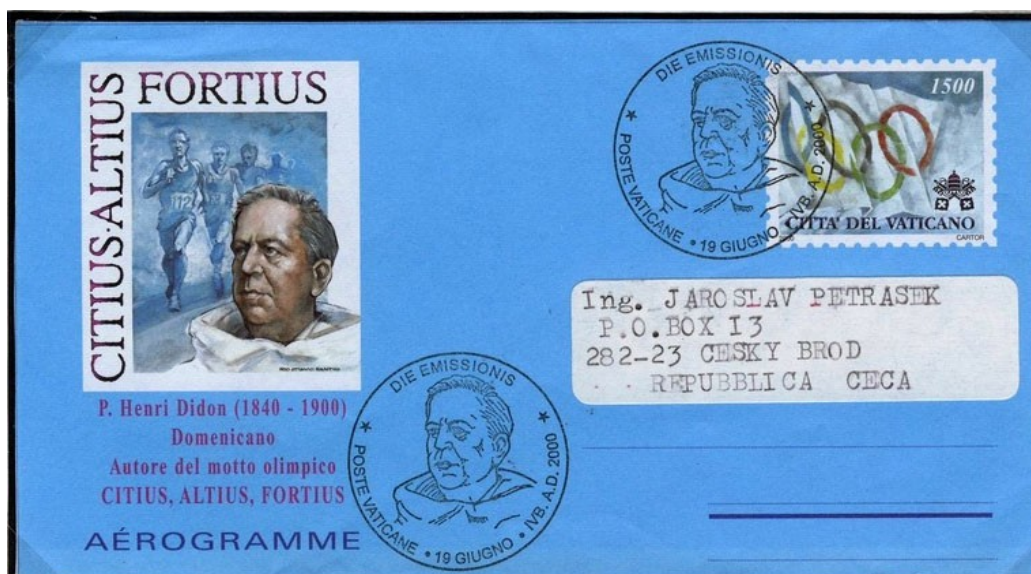
Obrázek 30. Řecké známky s portrétem Demetrie Bikelase vydané v roce 1994 ke 100. výročí jeho zvolení prvním prezidentem MOV.

V letech 1900-1904 probíhaly olympijské hry takřka bez zájmu veřejnosti jako součást světových výstav. V dalších letech vývoj olympijských her ovlivňovalo politické dění – kvůli první světové válce se nakonaly hry v roce 1916 plánované do Berlína. Olympiáda válku přežila, ale na olympijské hry v roce 1920 do Antverp nebyly pozvány státy, které vyvolaly I. světovou válku.

Důležitou změnou v počátcích olympiád bylo, že se příznivcům zimních sportů podařilo prosadit rozšíření olympijských her o zimní sporty a v roce 1924 MOV uspořádal týden zimních sportů v Chamonix a po jeho úspěchu olympijský kongres v Praze rozhodl o konání samostatných olympijských her.

Olympijské hry od svého počátku mají také své symboly.

Důležitou symbolikou olympijských her je jejich heslo „Citius, altius, fortius“ (rychleji, výše, silněji). Autorství se připisuje příteli Pierra de Coubertina pedagogovi a sportovnímu funkcionáři P. Henri Didonovi (na dopisnici). Vyjadřuje poselství MOV ke všem, kdo náleží k olympijskému hnutí: Usilovat o neustálý pokrok a vyniknout v souladu s duchem olympismu.

Obrázek 31. Vatikánská dopisnice z roku 2000, která byla vydána k 100. výročí úmrtí P.H.Didon, dominikánského mnicha a také sportovního funkcionáře, kterému je připisováno autorství olympijského hesla.

Obrázek 32. Na známce NDR, která byla vydána v roce 1985 k 90. zasedání MOV v Berlíně, jsou olympijské symboly a také heslo „citius,altius,fortius“.

Důležitou součástí olympiády je také olympijská hymna. Hudbu hymny složil Řek Spyros Samaras na slova dalšího Řeka Kostise Palamase jako kantátu pro olympijské hry 1896 v Aténách. Jako oficiální olympijskou hymnu ji MOV schválil v roce 1958.

Olympijská vlajka, kterou můžeme vidět na přiložených známkách, je asi vůbec nejznámější symbol olympiády. Tvoří ji symbol pěti barevných kruhů na bílém podkladě. Tyto spojené kruhy symbolizují olympijské propojení kontinentů, kdy modrý symbolizuje Evropu, žlutý Asii, černý Afriku, zelený Austrálii a červený Ameriku.

Obrázek 32. Uruguayská známka s olympijskými kruhy vydaná v roce 1984 k 90. výročí založení MOV, na které jsou ještě znaky olympijských her v Los Angeles a Sarajevu, které se konaly v tomto roce.

Obrázek 33. Československá známka s olympijskou vlajkou a ohněm, která byla vydaná v roce 1984 k 90. Výročí založení MOV.

A posledními významnými symboly jsou olympijský oheň a olympijská štafeta. Olympijský oheň symbolizuje lidskou duši, stává se symbolem naděje, která spojuje lidi, představuje obraz vítězství, ducha a světlo pro všechny. Poprvé plál během OH 1928 v Amsterdamu. Olympijský oheň se zapaluje při slavnostním ceremoniálu v antické Olympii slunečními paprsky. Pochodeň je pak přenášena do místa konání olympijských her. Zapálení ohně v dějišti her je součástí slavnostního zahajovacího ceremoniálu. Oheň pak plane po celou dobu her a uhasíná při závěrečném ceremoniálu.

Obrázek 34. Výroční aršík Středoafričké republiky vydaný v roce 1994 k 100. výročí založení MOV.

Přenášení ohně v podobě olympijské pochodně se uskutečňuje jako olympijská štafeta. S myšlenkou na přenášení olympijského ohně štafetou přišel Carl Diem, přední německý sportovní funkcionář.

V olympijské symbolice štafeta vyjadřuje poselství generací, přenos ohně z generace na generaci, kdy nejmladší nesou naději lidskosti. Návrh předložil v roce 1934 MOV předseda organizačního výboru her XI. olympiády Theodor Lewald. Nápad se ujal a v roce 1936 doneslo za 12 dní 3075 běžců poprvé oheň z Olympie do Berlína.

Obrázek 35. Thajská známka, která znázorňuje zapálení olympijského ohně v řecké Olympii. Byla vydána k 100. výročí obnovení OH.

Obrázek 36. Australská známka vydaná při příležitosti OH v Melbourne v roce 1956 znázorňující olympijskou pochodně.

Obrázek 37. Paraguayská známka, na které je vidět běžec s olympijským ohněm na OH v Paříži 1924.

3.2.3 Athény 1896

Dne 6.4.1896 zahájil řecký král Jiří I. novodobé olympijské hry. Stalo se tak na nově zrekonstruovaném athénském sportovním stadionu.

Původně měla tyto hry uspořádat Paříž a pak Budapešť. Ale řecký člen olympijského výboru Demetrios Bikelas prosadil jako pořadatelskou zemi právě svou vlast.

Po prvotním nadšení, ale nastaly problémy. Řecká vláda si stěžovala, že se o pořádání her dozvěděla pozdě. Ale hlavní příčinou neochoty pořádat hry, byla jejich finanční náročnost, protože Řecko roku 1893 muselo vyhlásit státní bankrot. Řecký premiér po rozhodnutí o pořádání her podal demisi.

Nakonec se zásluhou řeckého korunního prince Konstantina hry podařilo bez problémů uspořádat, když převážnou část nákladů pokryly dary, loterie a také prodej prvních poštovních známek se sportovní tematikou, které vidíme na této stránce. Jednalo se tak vůbec o první spojení olympiády a poštovní známky vůbec.

Obrázek 37. až 48. Řecké známky vydané v roce 1896 při příležitosti konání prvních novodobých olympijských her v Athénách. Jednalo se o vůbec první známky se sportovní tematikou na světě. Zajímavostí je, že byly vyrobeny knihtiskem podle návrhu Francouze prof. Gillierona a podle antických vzorů je vyryl E. Muchon.

Slavnostní zahájení proběhlo v den 75. výročí vzniku řeckého hnutí za nezávislost, takže nadšení Řeků z novodobých olympijských her bylo obrovské a asi 60000 diváků sledovalo slavnostní zahájení.

V soutěžích první olympiády startovalo celkem 295 závodníků a 230 z nich bylo z Řecka. Jednalo se pouze o muže.

Na programu her byl šerm, vzpírání, atletika, cyklistika, zápas, tenis, střelba, plavání a gymnastika. Kvůli špatnému počasí byly nakonec zrušeny soutěže ve veslování a jachtingu.

Vítěz každé soutěže dostal kromě olivové větvičky a diplomu stříbrnou medaili, druhý větvičku vavřínu a bronzovou medaili.

Prvním athénským vítězem byl Američan – lehký atlet James Brendan Conolly, který svůj závod absolvoval hned v den příjezdu do dějiště her. Soutěž v trojskoku vyhrál výkonem 13,71metrů.

Mezi hlavní hvězdy patřili především řečtí závodníci:

Spiridon Louis – vyhrál nejdůležitější soutěž pro řecké pořadatele – maraton, který se běhá na počest Fidippidése, který podle legendy přinesl roku 490 před naším letopočtem zprávu o vítězství u Marathónu po běhu dlouhém 42 kilometrů. Dvacetičtyřletý ovčák byl jedním ze 17 účastníků. Nikdy předtím takovou vzdálenost neběžel, ale i tak vyhrál s náskokem téměř 8 minut a poslední kolo oběhl v doprovodu princů Jiřího a Konstantina. Tímto vítězstvím se stal řeckým národním hrdinou (Reihhard, 2007, 190).

Obrázek 50. Řecká známka vydaná v roce 2004 při příležitosti konání OH v Athénách s portrétem vítěze prvního maratonu na olympijských hrách S. Louise.

I.Mitroulos – zvítězil v gymnastické soutěži na kruzích.

Obrázek 51. Řecká známka vydaná v roce 2004 při příležitosti konání OH v Athénách s portrétem vítěze gymnastické soutěže I. Mitropulose.

Aristidis Konstantinidis – tento řecký závodník vyhrál silniční závod na 87 kilometrů, což byla jedna z celkem šesti cyklistických disciplín.

Obrázek 52. Řecká známka vydaná v roce 2004 při příležitosti konání OH v Athénách s portrétem vítěze silničního závodu cyklistů A. Konstantinidise.

Velice úspěšnou výpravou byla také výprava německých závodníků, kteří dominovali hlavně v gymnastických soutěžích a v zápasu.

Alfred a Gustav Flatowovi – tito němečtí bratři získali medaile v gymnastické soutěži družstev. Alfred Flatow získal zlato v bradlech jednotlivců, stříbro na hrazdě jednotlivců, zlato za soutěž družstev na bradlech a hrazdě. Ziskem těchto medailí se stal jedním z nejúspěšnějších německých gymnastů olympijských her. Byl jedním ze zakládajících členů židovského gymnastického sportu, vůbec první židovské sportovní organizace v Evropě. Poté co se nacisté ujali moci v Německu se cítil ohrožen a v roce 1938 emigroval do Nizozemska. Po jeho anexi německou armádou byl deportován do Terezína, kde v roce 1942 zemřel. Ke 100. Výročí olympijských her vydala Deutsche post známku s bratry Flatowovými (Reihhard, 2007, 91).

Obrázek 53. K 100. výročí olympijských her vydala Deutsche post známku s bratry Flatowovými.

Carl Schuhmann – tento Němec byl přihlášen do čtyř disciplín (gymnastika, zápas, vzpírání a lehká atletika) a ziskem čtyř zlatých medailí se stal nejúspěšnějším účastníkem her. V gymnastice jako jednotlivec získal zlatou medaili za přeskok a společně s bratry Flatowovými v družstvech dvě zlaté na bradlech a na hrazdě. Největší výkon ale podal v řecko-římském zápasu v otevřené váhové kategorii, který byl v centru pozornosti diváků. Ve finále, které probíhalo ve dvou dnech, porazil mnohem většího a silnějšího domácího borce Georgiose Tsitase. Tímto vítězstvím získal obrovskou popularitu. Pro Němce se stal prvním sportovcem světové třídy a na berlínských hrách v roce 1936 byl čestným hostem. (Reihhard, 2007, 272).

Obrázek 54. K 100. výročí prvních novodobých olympijských her vydala Deutsche post známku s nejúspěšnějším sportovcem těchto her C. Schuhmannem.

Plaveckým soutěžím, které se konaly na otevřeném moři a trať byla značena plovoucími dýněmi, dominoval Maďar Alfred Hajos – když mu bylo 13 let utopil se jeho otec a on se rozhodl, že se stane dobrým plavcem. Na hrách

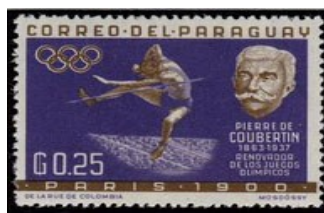
v Athénách zvítězil na tratích 100 a 1200 metrů volný způsob, když voda měla pouze 13°C. Jednalo se o všestranného sportovce. Byl mistrem Maďarska v běhu na 100 metrů a v hodů diskem. Také čtyřikrát hrál za národní fotbalové mužstvo. V roce 1924 byl na olympiádě v Paříži oceněn v umělecké části zlatou medailí za architekturu. (Reihard, 2007, 118).

Obrázek 55. Maďarská příležitostná dopisnice vydaná k zasedání Maďarského olympijského výboru v roce 1980, na které je známka s prvním maďarským olympijským vítězem A.Hajósem.

3.2.4 Paříž 1900

Druhým hrám předcházely velké neshody ohledně pořadatelského města. Řecko si dělalo nárok na to, aby bylo pořadatelskou zemí všech dalších olympiád: Vzhledem k válce mezi Řeckem a Tureckem dal MOV přednost v pořádání her Paříži před Athénami.

Obrázek 56. Paraguayská známka ze série „Pořadatelská města OH“.

Ale hry byly součástí světové výstav v Paříži a organizátoři již od začátku považovali hry pouze za zpestření výstavy a také se podle toho chovali.

Pro program her byl přizpůsoben průběhu výstavy a byl roztažen na více než pět měsíců, když začaly 20.května rozjíždkami jachtařů a skončily až 28.října utkáním v ragby mezi Francií a Velkou Británií.

Celkem proběhlo 87 soutěží v 18 sportech. Proti hrám v Athénách bylo nově zařazeno vodní polo, kopaná, jezdectví, ragby, jachting, kriket a kriket, zároveň byly vypuštěny vzpírání a zápas, nové olympijské sporty ilustrují následující známky.

Obrázek 57. až 61. Známky Maďarska, Iránu a Japonska, které znázorňují nové sporty na OH v Paříži.

Závodilo se na mnoha sportovištích po celé Paříži, takže jedna z myšlenek olympismu – setkávání sportovců z celého světa, nebyla vůbec naplněna.

Sportovci si velmi stěžovali na špatný stav sportovišť a často docházelo ke kuriózním situacím – například atleti si museli doskočiště na skoku vybudovat sami.

V Paříži poprvé startovali i čeští sportovci, kteří i když jsme byli součástí Rakouska – Uherska, vystupovali jako samostatná výprava.

Čeští olympionici získali také svoji první medaili, stříbrnou, o kterou se zasloužil František Janda – Suk v hodu diskem.

Kromě českých sportovců na olympiádě poprvé startovaly i ženy, a to celkem ve dvou disciplínách – golfu a tenisu.

Obrázek 62. a 63. Známky Nikaragui a USA, které ilustrují první dvě sportovní disciplíny na OH, ve kterých startovaly ženy.

Určitou zajímavostí bylo to, že i na této olympiádě závodníci nedostávali medaile, náhradou byly plakety, upomínkové dárky a také mince.

Mezi vůbec jedny z nejúspěšnějších atletů v olympijské historii patřil:

Raymond Clarence Ewry – který získal celkem 8 zlatých medailí na hrách v letech 1900, 1904 a 1908. Jeho jméno ale nepatří mezi známé, protože se soustředil na disciplíny, které již po roce 1912 nebyly na program her zařazovány. Byly to skok do dálky z místa, skok do výšky z místa a trojskok z místa. Tento „gumový muž“ vytvořil rekord ve skoku z místa s hodnotou 3,47

metru, který nebyl překonán celých 58 let. Zajímavé bylo to, že v mládí strávil kvůli obrně několik let v pojízdném křesle (Reihhard, 2007, 84).

Obrázek 64. Na americké známce je znázorněn jeden z nejuspěšnějších olympioniků počátku novodobých OH R. C. Ewry.

Atletickou soutěž v hodu diskem vyhrál maďarský závodník Rudolf Bauer s výkonem 36,04 metru.

Obrázek 65. Maďarská příležitostná dopisnice vydaná k 75. výročí vítězství R. Bauera v hodu diskem na OH v Paříži. Na dopisnici je také známka vydaná v roce 1960 k OH v Římě.

Českým medailistou byl František Janda - Suk, který skončil v hodu diskem na druhém místě a za vítězným Maďarem zaostal o pouhých 79 centimetrů. Na hrách udivil novou technikou hodu, kterou vynalezl na základě studia Myronovy sochy Discobola – hodem s otočkou. Tento styl, původně tzv.

Janda styl, se pak rozšířil a je používán atlety až do současné doby (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, VI).

Obrázek 66. Československá známka vydaná v roce 1965 ze série Československá olympijská vítězství, na které je vyobrazen první český medailista z OH F. J. Suk.

Ve veslování získal zlatou medaili v disciplíně skif a stal se tak prvním olympijským vítězem v této disciplíně francouzský závodník Henri Barrelet.

Obrázek 67. Znáмка Středoafričké republiky, která znázorňuje H. Barreleta.

Veslařské soutěže měly kuriózní průběh, nizozemští veslaři kvůli snížení hmotnosti nahradili svého kormidelníka neznámým sedmiletým chlapcem, který je tak až do dnešní doby nejmladším vítězem na olympiádě.

Olympijský turnaj v nově zařazené disciplíně kopané mužů vyhrálo družstvo Velké Británie.

Obrázek 68. Paraguayská známka znázorňující vítězství anglických fotbalistů na OH.

První ženskou olympijskou vítězkou byla vítězka tenisového turnaje Charlotte Cooperová z Velké Británie.

Obrázek 69. Korejská známka, která symbolizuje ženský tenis, vydaná v roce 1987 k příležitosti pořádání OH v Soulu, na kterých byl ženský tenis znovu zařazen.

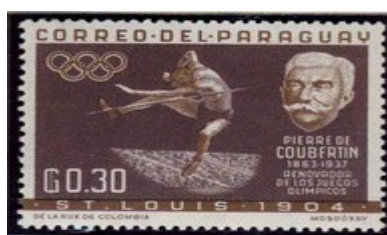
Kubánec Ramón Fonst Segundo, na pamětním aršíku, se stal nejmladším olympijským vítězem v šermu všech dob. Na olympiádě v roce 1900 zvítězil tento 16 let a 287 dní starý šermíř soutěž jednotlivců v šermu kordem a družstvu pomohl získat stříbro. Na následující olympiádě přidal ještě tři další zlaté medaile. Fonst Segundo aktivně šerموval 40 let. Dokonce se po 20leté pauze zúčastnil olympiády v Paříži 1924, kde byl vyřazen ve čtvrtfinále. Později se stal prezidentem kubánského NOV (Reihard, 2007, 93).

Obrázek 70. Kubánská celina s podobiznou olympijského vítěze R.F.Segunda a se znázorněnými šermíři, vydaná v roce 1960 k MS v šermu.

3.2.5 Saint Louis 1904

Podobně jako předcházející olympiáda, byla také ta v Saint Louis součástí světové výstavy. Olympijské soutěže se opět odehrávaly ve stínu jiných atrakcí světové výstavy a tak diváci stále více získávali dojem, že olympiáda nemůže bez světové výstavy existovat.

Obrázek 71. Paraguayská známka ze série „Pořadatelská města OH“.

K nezájmu diváků přispěly rozvleklost a velký počet soutěží. Protože si pořadatelé nepřáli, aby se soutěže vzájemně překrývaly, tak se na olympiádě

v Saint Louis soutěžilo od července do listopadu skoro čtyřistakrát, protože se k soutěžím III. Olympiády přiřazovaly různé školní a profesionální přebory.

Až dodatečně a po delší době MOV uznal oficiálně 88 disciplín ve 14 sportovních odvětvích, mezi kterými byly nově zařazeny box, zápas ve volném stylu, soutěže ve skocích do vody a jako ukázkový sport byl zařazen basketbal a tyto sporty vidíme na následujících známkách.

Obrázek 72. Až 74. Známky Monaka a Kostariky, které ilustrují nově zařazené sporty na OH v St.Louis.

Tehdejší prezident MOV Pierre de Coubertin se tehdejších her osobně neúčastnil, ale byl velmi zklamán malou podporou olympijské myšlenky. Velmi kritizoval tzv. antropologické dny, což byly soutěže Indiánů, afrických trpaslíků a dalších odlišných ras, které na hry vůbec nepatří, ale přesto se těšily velkému zájmu diváků (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 25).

Vysoké ceny cestování přes oceán nepříznivě ovlivnily evropskou účast. Her se zúčastnilo celkem 680 sportovců, z toho 500 bylo Američanů a 50 Kanadčanů. Zbylých 130 účastníků pocházelo z deseti dalších zemí.

O první velký skandál se postaral americký maratonec Fred Lorz, který se během závodu nechal svést doprovodným vozidlem, které krátce před cílem opustil. Když jeho podvod vyšel najevo, byl doživotně diskvalifikován.

Nejvíce medailí získali závodníci Spojených států – celkem 76. Na druhém místě se v hodnocení národů umístila Kuba a na třetím místě skončilo Německo.

Známek, které se týkají přímo těchto olympijských her nebylo vydáno mnoho. Na jedné z mála je zobrazen Raymond Clarence Ewry, který na této olympiádě rozšířil medailovou sbírku z Paříže.

Obrázek 75. Americká známka ze série, která znázorňuje olympijské vítěze OH do druhé světové války. Na této je R.C.Ewry.

3.2.6 Athénské mezihry 1906

Velmi důležité pro trvání olympijských her byly athénské mezihry konané v roce 1906.

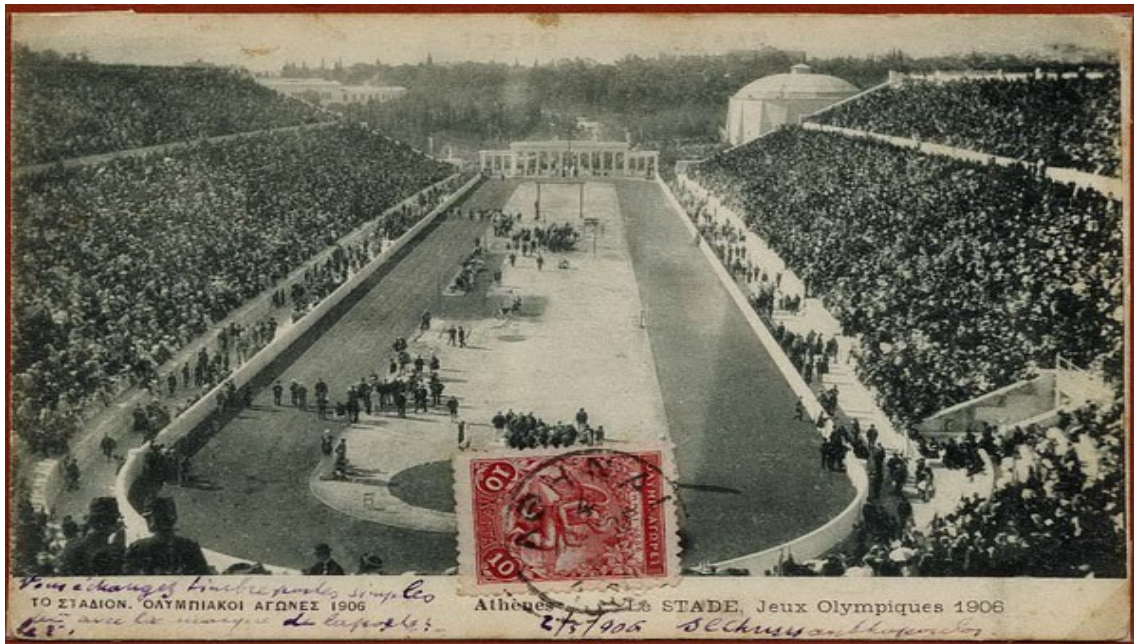
Ty byly první uspořádány na počest 10. výročí první novodobé olympiády, konané v Athénách v roce 1896. O jejich konání rozhodl v roce 1901 MOV, proti vůli svého předsedy de Coubertina. Dále rozhodl, že se olympijské hry budou konat každé dva roky střídavě v Athénách a v některém jiném městě ve světě.

Po problémech, které provázely hry v Paříži a Saint Louis, byly olympijské hry roku 1906 v Aténách velmi úspěšné, podobně jako ty v roce 1896.

Poprvé se zde konal zahajovací pochod národů a vůbec poprvé zde byly udělovány zlaté, stříbrné a bronzové medaile.

Hry, které byly plánované do Athén na roky 1910 a 1914, se neuskutečnily kvůli blížící se I. světové válce.

Později bylo rozhodnuto, že se výsledky těchto mezihry z roku 1906 nebudou započítávat do historie olympiád.

Obrázek 76. Dopisnice s pohledem na stadion v Athénách se startem běhu na 100m.

Na počet konání těchto her a při příležitosti oslav 10. výročí znovuoobnovení olympijských her vydala řecká pošta sérii známek s antickou sportovní tematikou, které jsou vidět na přiložených dopisnicích.

Obrázek 77. a 78. Dopisnice řeckého OV se známkami vydanými k mezihrám v roce 1906.

3.2.7 Londýn 1908

Velká změna ve vnímání olympijských her nastala konáním her IV. olympiády v Londýně, ty již nebyly jen součástí a okrasou světové výstavy, ale zcela samostatnou událostí. Původním dějištěm čtvrtých her měl být Řím, ale protože toto město nevytvořilo pro pořádání her potřebné podmínky, byl prezident MOV Pierre de Coubertin velmi rád, že britský olympijský výbor nabídl, že hry ve stanoveném termínu uspořádá.

Obrázek 79. Paraguayská známka ze série „Pořadatelská města OH“.

Rozhodujícím faktorem pro udělení pořadatelství her Londýnu byl fakt, že pro britské pořadatele při stavbě olympijského stadionu nehrály roli finance a stadion v Londýně byl pojat velmi velkoryse. Byl vybaven atletickou dráhou, cyklistickou dráhou a velkým plaveckým bazénem se skokanskou věží. Kapacita stadionu byla 100 000 diváků. I když to byla na tu dobu velkolepá stavba, která stála velké finanční prostředky, pořadatelé se snažili snížit náklady. Poprvé byly vybudovány jednoduché tribuny z ocelových trubek. Uvnitř těchto tribun byly šatny pro závodníky a rozhodčí, administrativní kanceláře a občerstvení (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 29).

Slavnostní zahájení her na novém olympijském stadionu provedl britský král Edward VII. Během něho na plochu stadionu nastupovala národní družstva, poprvé v jednotném oblečení seřazená za svými státními nebo národními vlajkami.

Obrázek 80. Anglická známka s portrétem krále Edwarda VII., který zahajoval OH v Londýně.

První medaile za některé soutěže se udělovaly již před oficiálním zahájením her, protože některé míčové hry, např. lakrose, proběhly již na jaře. V měsíci červenci, kdy probíhaly hlavní olympijské soutěže, se rozdělovaly medaile v lehké atletice, plavání, cyklistice, vodním pólu, zápase a kuriozitou byly závody motorových člunů.

Nově byly na program her zařazeny vzpírání, hokej, jachting a střelba.

Na podzim slavilo premiéru krasobruslení, jako první zimní olympijský sport.

Obrázek 81. Maďarská známka znázorňující ukázkový sport na OH v Londýně – krasobruslení, vydaná při příležitosti konání OH v Squaw Valley.

Ženy měly v Londýně vlastní soutěže v tenisu a lukostřelbě.

Na těchto olympijských hrách dokončil své zlaté tažení americký atlet Raymond Clarence Ewry, který na olympiádě v Londýně získal svou 8. a poslední zlatou medaili.

Obrázek 82. Americká známka ze série, která znázorňuje olympijské vítěze OH do druhé světové války. Na této je R.C.Ewry.

3.2.8 Stockholm 1912

Poprvé v historii olympiády se soutěží zúčastnili zástupci všech světadílů. Celková účast překonala všechna očekávání. Her se zúčastnilo 2511 sportovců z 28 zemí celého světa.

Obrázek 83. Paraguayská známka ze série „Pořadatelská města OH“.

Hry, které podobně jako londýnské zahájil švédský panovník Gustav V., byly výtečně zorganizovány, takže se Stockholm stal velkým vzorem pro všechna příští olympijská klání a všechna pořadatelská města.

Obrázek 84. Švédská známka s portrétem krále Gustava V., který zahajoval OH v Stockholmu.

Snad jediným problémem byly výhrady některých výprav proti nástupu účastníků s tabulí s natištěným jménem země. Rakousko kritizovalo účast samostatného družstva Čechů, Rusové byli proti samostatné účasti Finů. MOV rozhodl, že Češi a Finové mají pochodovat za výpravami Rakušanů, respektive Rusů. Pouze při dekorování vítězů měl být k vlajce připojen praporek v národních barvách (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 33).

Technický pokrok zasáhl i sport, takže na olympiádě ve Stockholmu byly poprvé použity elektrické stopky s přesností na desetinu vteřiny. V lehké atletice přibyla cílová fotografie, která při běhu na 1500 metrů rozhodla o držitelích stříbra a bronzu.

Poprvé se na programu olympijských her objevila i nová sportovní disciplína – moderní pětiboj (jízda na koni, šerm, plavání, střelba a přespolní běh), jehož duchovním otcem byl tehdejší předseda MOV Pierre de Coubertin.

Obrázek 85. Španělská známka vydaná při příležitosti konání OH v Barceloně v roce 1992, která představuje jednu z olympijských disciplín – pětiboj.

Soutěží v moderním pětiboji se zúčastnil také G.S.Patton, který obsadil celkově páté místo. Tento Američan se stal jedním z velkých hrdinů druhé

světové války, když se jako jeden ze spojeneckých velitelů podílel na osvobození Evropy od Hitlerovy nadvlády. Jeho tanková vojska také osvobodila část území Československa.

Obrázek 86. Lucemburská známka s portrétem G.S.Pattona, účastníka OH ve Stockholmu v pětiboji a jednoho z hrdinů II. svět.války.

Také ženy měly rozšířenou nabídku sportovních odvětví o plavání.

Poprvé byly na program olympijských her po vzoru antického Řecka zařazeny umělecké soutěže. V literatuře získala zlatou medaili poéma „Óda na sport“, která byla podepsána jmény G.Hohroda a M.Eschbacha. Teprve v roce 1919 se k jejímu autorství přiznal sám Pierre de Coubertin, který se tím zařadil mezi zlaté medailisty z olympijských her.

Obrázek 87. Známká San Marina, na které je P. de Coubertin, který se na OH ve Stockholmu zúčastnil uměleckých soutěží.

Na olympiádě ve Stockholmu v atletickém pětiboji startoval Avery Brundage, který pak v letech 1952-1972 zastával funkci předsedy MOV.

Obrázek 88. Známká San Marina, na které je A. Brundage, účastník OH ve Stockholmu.

Jedním z hrdinů her byl finský běžec Hannes Kolehmainen, na přiložené známce. Je považován za zakladatele finské tradice běhu na dlouhých tratích a stal se vzorem pro pozdější hvězdy, jako byl Paavo Nurmi nebo Lasse Viren. Na soutěžích ve Stockholmu získal celkem tři zlaté medaile v bězích na 5000, 10000 metrů a přespolním běhu na 8000 metrů. Všechny vybojoval v nových světových rekordech. Kromě toho získal ještě stříbrnou medaili za přespolní běh družstev. Do historie vešel jeho souboj s francouzským soupeřem v běhu na 5000 metrů. V posledním kole se několikrát vystřídali ve vedení, ale cílem proběhl jako první Fin. „Skoro jsem si nepřál být první“, řekl finský běžec po slavnostním dekorování vítězů, protože kvůli již popisovaným skutečnostem, se zároveň s finskou vlajkou vztyčovala i ruská. Po válce v roce 1920 získal na olympiádě v Antverpách zlato v maratónském běhu. Když se v roce 1952 zahajovala olympiáda v Helsinkách, zapaloval tento finský běžec společně s další legendou nejen finského běhu Paavo Nurmi olympijský oheň (Reihhard, 2007, 163).

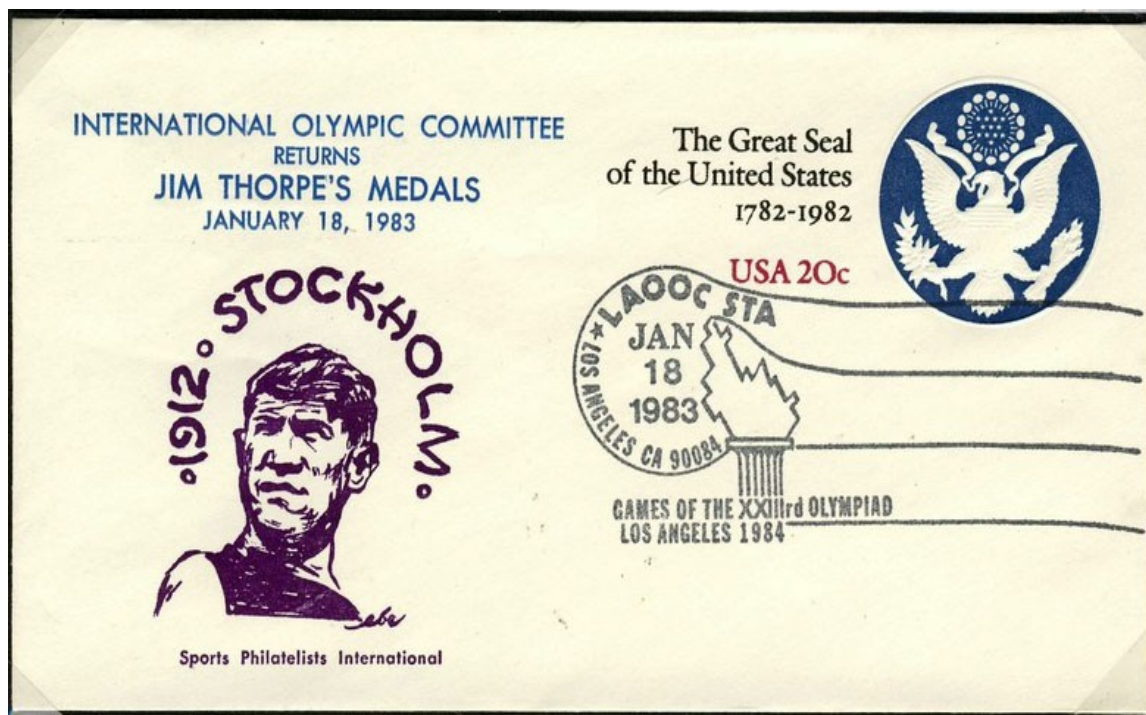

Obrázek 89. Finská známka znázorňující H.Kholemainena při doběhu do cíle.

Ale absolutní senzací her se stal americký atlet indiánského původu Jim Thorpe. Na hrách vyhrál antický pětiboj ve světových rekordech a pak triumfoval i v desetiboji. „Pane, pro mě jste největší sportovec světa!“, těmito slovy Thorpemu blahopřál švédský král Gustav V. po jeho vítězství v desetiboji. Na tento králův kompliment atlet odpověděl: „Díky, králi.“. Ale jeho sláva netrvala dlouho. Roku 1913 byl Thorpemu dodatečně odejmut statut amatéra, protože před olympiádou jednou hrál baseball v nižší americké soutěži a obdržel za to 60 dolarů. Musel vrátit své zlaté medaile, byl vyškrtnut z listiny vítězů a doživotně diskvalifikován. Po neslavném konci své olympijské kariéry udělal Thorpe velice slušnou kariéru v americkém fotbalu a baseballu v nejlepších klubech v USA, kde získal ocenění jako „nejlepší fotbalista první poloviny století“. Na přiložené dopisnici vidíme Thorpeho během jeho fotbalové kariéry. V Hollywoodu vznikl v roce 1951 film o jeho osudu. V roce 1982, skoro 30 let po Thorpeově smrti a 70 let po jeho dvojnásobném olympijském vítězství, MOV přehodnotil své rozhodnutí z roku 1912 a potomkům tohoto sportovce se rozhodl medaile vrátit a rehabilitovat ho (Reihhard, 2007, 93).

Obrázek 90. Obálka z USA z roku 1984 vydaná k příležitosti konání OH v Los Angeles v roce 1984 a na ní známka s J.Thorpem, během jeho kariéry hráče amerického fotbalu.

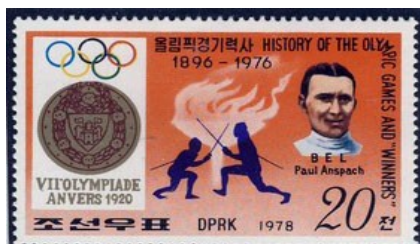
Obrázek 91. Obálka z USA z roku 1983 s portrétem J.Thorpa, při příležitosti vrácení jeho olympijských medailí z 18.ledna 1983 a příležitostným razítkem ke konání OH v Los Angeles v roce 1984.

Stříbrnou medaili v desetiboji získal švédský atlet Carl Hugo Wieslander. Za vítězným Američanem Thorpem zaostal o 688 bodů. Po Thorpeho diskvalifikaci byl vyhlášen olympijským vítězem, ale zlatou medaili odmítl přijmout. V roce 1982 po omilostnění Thorpa byli oba vyhlášeni olympijskými vítězi.

Obrázek 92. Paraguayská známka s portrétem C.H.Wieslandera, vydaná při příležitosti konání OH 1972 v Mnichově.

Soutěž v šermu kordem jednotlivců vyhrál belgický kordista Paul Anspach. Kromě toho získal ještě zlato v soutěži družstev v kordu. Celkem se zúčastnil čtyřech olympiád (1908, 1912, 1920 a 1924), na kterých vždy působil jako kapitán družstva a získal na nich ještě dvě stříbrné a jednu bronzovou medaili.

Obrázek 93. Známká KLDK s portrétem šermíře P.Anspacha, z roku 1976, ze série portrétů olympijských vítězů, vydané k 80. výročí vzniku novodobých OH.

Zlatou medaili ve skifu jednotlivců získal anglický veslař William Kinnear, který byl jedním z nejlepších veslařů světa před I. světovou válkou.

Obrázek 94. Známká KLDK s portrétem veslaře W.Kinneara, z roku 1976, ze série portrétů olympijských vítězů, vydané k 80. výročí vzniku novodobých OH.

3.2.9 Válka 1914 - 1918

V dalších letech byla myšlenka olympismu silně ohrožena. V Evropě sílilo napětí, které vyvrcholilo první světovou válkou. Ta proběhla v letech 1914 – 1918 a tak zrušila hry naplánované na rok 1916, které se měly uskutečnit v Berlíně.

Zajímavostí je, že i přes probíhající válku, byly pro hry v Berlíně vytvořeny známky, které vidíme v následující sérii, ale ty nakonec nebyly nikdy použity.

Obrázek 95. až 98. Návrhy olympijských známek připravené pro hry OH v Berlíně v roce 1916.

3.2.10 Antverpy 1920

Za pořadatele prvních her po skončení I. světové války byly vybrány Antverpy. Dějištěm her se stalo město země, která patřila během první světové války k prvním obětem německé válečné politiky.

Obrázek 99. Paraguayská známka ze série „Pořadatelská města OH“.

Obrázek 100. až 102. Belgické známky s olympijskou tematikou vydané při příležitosti konání OH v Antverpách v roce 1920.

Organizátoři, mezi které patřil jako viceprezident organizačního výboru král Albert I., měli na přípravu sportovišť a ostatních náležitostí pouze něco kolem jednoho roku.

Obrázek 103. Belgická známka s portrétem krále Alberta I., viceprezidenta org. výboru OH.

Před zahájením her se debatovalo o tom, jestli je vhodné, aby se takového mírového sportovního svátku účastnili i sportovci ze zemí, které rozpoutaly I. světovou válku. MOV nechal rozhodnutí v této otázce na pořadatelích a Belgie se rozhodla sportovce z těchto zemí, tedy Německa, Rakouska, Bulharska, Turecka a Maďarska, nepozvat. Také nebyli pozváni soutěžící se sovětského Ruska .

Poprvé se her také zúčastnili sportovci nově vzniklého státu po rozpadu Rakousko-Uherka, Československa. Celkově se soutěží této olympiády zúčastnilo 113 Čechoslováků.

Obrázek 104. Československá známka z roku 1968 vydaná při příležitosti 50. výročí vzniku ČSSR.

Na rozdíl od předcházejících her, kdy se nekonaly žádné oficiální ceremonie, při zahájení her v Antverpách nastalo několik změn. Při slavnostním zahájení vzlétly holubice míru a Belgičan Victor Boin přednesl první slib

olympioniků, v němž se atleti zavazovali k čestnému boji – „Budou zápolit v rytířském duchu, ke cti svých zemí a slávě sportu.“ Také se na této olympiádě poprvé objevuje olympijská vlajka s pěti do sebe zapadajícími kruhy. Byla sice představena MOV již v roce 1914, ale v Belgii poprvé platila jako oficiální znak (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 37).

Obrázek 105. Znáмка Středoafričké republiky s olympijskou vlajkou.

Hry negativně poznamenal problém předcházejících olympiád, kterým byla jejich přílišná rozvleklost. Trvaly pět měsíců, za což mohlo jednak zařazením dvou zimních sportů – ledního hokeje a krasobruslení, čímž se velmi přiblížilo uznání zimních sportů a také určitou nedůsledností pořadatelů, kteří posouvali začátky některých soutěží.

V lehkootletických disciplínách většinou nastupovalo jen málo závodníků a tak byly zaznamenány pouze dva světové rekordy. To bylo zapříčiněno také tím, že mnohé národní týmy ztratily své nejlepší závodníky v bojích I. světové války. Nejúspěšnějšími výpravami byly družstva Finska a USA.

Nejvíce úspěšným sportovcem byl finský běžec Paavo Nurmi, který je zachycen na dalších dvou známkách. Tento atlet patří mezi nejznámější postavy olympijské historie. Během účasti na hrách v letech 1920, 1924 a 1928 získal celkem 9 zlatých a 3 stříbrné medaile. Také vytvořil 24 světových rekordů od tratě 1500 metrů až po hodinový běh. Jeho styl se stal vzorem pro několik následujících generací běžců. Plánoval, že svou bohatou kariéru završí vítězstvím v maratonu na olympijských hrách v Los Angeles v roce 1932. Ale nakonec neshodl, protože mu funkcionáři vyčítali, že není amatér, protože dostává příliš vysoké diety. V roce 1952 byl vybrán, aby zapálil olympijský oheň při slavnostním

ceremoniálu, který se konal na zahájení olympijských her v Helsinkách (Reihhard, 2007, 224).

Obrázek 106. a 107. Mongolská a finská známka, na obou je zachycen nejúspěšnější sportovec OH v Antverpách, finský běžec P.Nurmi.

Italský atlet Ugo Frigerio získal na olympiádě první atletickou zlatou medaili pro Itálii. Bylo to v disciplíně 3000 metrů, zlatou medaili ještě získal v chůzi na 10000 metrů. V paříži přidal další zlatou v chůzi na 10000 metrů. Možná by získal ještě další medaile z olympijských her, ale nepodařilo se mu to, protože chůze byla v roce 1928 z programu olympiády vyřazena. Poslední medaili, bronzovou, získal v roce 1932 v chůzi na 50 km.

Obrázek 108. Znáмка Dominikánské republiky, ze série s olympijskými vítězi, na které je zachycen italský olympijský vítěz U.Frigerio.

Dalším finským závodníkem, který získal na olympiádě zlatou medaili, byl zápasník Oskar David Friman. Ve 20. letech minulého století patřil mezi nejlepší zápasníky v řecko-římském stylu na světě. Získal také zlatou medaili na olympiádě 1924 v Paříži a stal se mistrem světa.

Obrázek 109. Finská známka, na které je další úspěšný finský olympionik, zápasník O.D.Friman.

3.2.11 Chamonix 1924

Prvním zimním hrám byl status olympiády propůjčen až rok po jejich konání. Sportovní setkání v Chamonix se původně nazývalo „Mezinárodní týden zimních sportů“.

Obrázek 110. Paraguayská známka ze série „Pořadatelská města OH“.

Krasobruslení bylo uvedeno již na olympiádě v Londýně roku 1908 jako ukázkový sport. Na prvních poválečných hrách v Antverpách, které byly samozřejmě letní, bylo uvedeno znovu a s ním i lední hokej.

Skandinávské země se pronikání zimních sportů pod olympijskou vlajku původně bránily, protože to považovaly za ohrožení svých severských her, které se konal pravidelně od roku 1901 (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 41).

Do Chamonix poslalo své závodníky celkem 16 států. Mezi 293 sportovci bylo celkem 13 žen.

Pořadatelé vybudovali velký zimní stadion, který měl dvě ledové plochy. I přes skvělou organizaci měli pořadatelé jeden velký problém – počasí, které často narušovalo průběh her.

Soutěžilo se celkem v pěti disciplínách – krasobruslení, rychlobruslení, jízda na bobech, lední hokej a severské lyžování a jako ukázkový sport byl zařazen curling. Ve všech těchto disciplínách prokázali jasnou převahu závodníci ze Skandinávie. Nejúspěšnější výpravou byli Norové před Finy.

Paradoxem ale bylo, že největším oblíbencem publika se nestal žádný z mnohonásobných medailistů, ale teprve jedenáctiletá norská krasobruslařka Sonja Henie, na pamětní dopisnici, která sice skončila na posledním místě, ale měla mezi diváky veliké množství příznivců.

Obrázek 111. Dopisní obálka s portrétem a se známkou, na které je S.Henie, vydaná v roce 1994 při příležitosti pořádání OH v Lillehammeru.

Po obrovském úspěchu zimních sportů na „Mezinárodním týdnu zimních sportů“ v Chamonix už MOV neváhal a na VIII. Olympijském kongresu, který se konal v Praze v roce 1925, rozhodl o tom, že se zimní hry budou pořádat ve čtyřletém cyklu nezávisle na letních hrách. Budou fungovat samostatně a soutěže v zimních sportech se nebudou pořádat jako součást letních olympijských her. Vítězové her z Chamonix dostali dodatečně i olympijské medaile (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 41).

Obrázek 112. Dopisnice z roku 1925, která byla vydaná při příležitosti pořádání kongresu MOV v Praze.

Zpětné uznání her v Chamonix za první zimní olympijské hry proběhlo na návrh Josefa Rösslera – Ořovského.

Obrázek 113. Česká známka z roku 1999 s portrétem J.R.Ořovského, vydaná při příležitosti 100. výročí ČOV.

Na tomto kongresu proběhla i volba nového předsedy MOV, když Pierre de Coubertin oznámil svou rezignaci a novým prezidentem se stal Belgičan Henri de Baillet-Latour.

Obrázek 114. Známká San Marina s portrétem H.B.Latoura, druhého prezidenta MOV.

3.2.12 Paříž 1924

Hlavní město Francie Paříž se v roce 1924 podruhé v krátké historii novodobých olympiád stává pořadatelským městem. Do města u řeky Seiny se sjelo kolem 3000 účastníků ze 44 zemí celého světa.

Obrázek 115. Paraguayská známka ze série „Pořadatelská města OH“.

Obrázek 116. až 118. Francouzské známky vydané v roce 1924 při příležitosti konání OH v Paříži s antickou sportovní tematikou.

Přes velkou snahu předsedy MOV Coubertina o znovupozvání sportovců Německa, se organizátoři rozhodli německou výpravu nepozvat. MOV zamítl i

velmi kuriózní návrh člena MOV knížete Urusova, který po bolševické revoluci žil od roku 1918 v emigraci, aby se OH zúčastnily dvě ruské výpravy – sovětská a emigrantská. Her se nakonec výprava SSSR nezúčastnila.

Aby pořadatelé napravili nepříznivý dojem z poslední olympiády, která se stala pouze doplňkem světové výstavy, zavedli několik naprostých novinek a všemožně se snažili vše zorganizovat. Takže byla poprvé vybudována tzv. olympijská vesnička pro společné ubytování sportovců, těsně před zahájením olympiády byl dobudován nový stadion v Colombes s běžeckou dráhou. Odtud také proběhl první rozhlasový přenos z průběhu olympiády (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 45).

Obrázek 119. Československá známka ilustrující rozhlasové vysílání.

Poprvé také na stadionu vlála vedle vlajky pořadatelské země i vlajka Řecka na paměť zakladatelů olympijských her.

Olympijská vlajka zde byla poprvé po slavnostním ukončení předána zástupcům dalšího pořadatelského města – Amsterdamu.

Obrázek 120. až 122. Známky USA zobrazující vlajky Francie (pořadající země OH), Řecka (zakladatelská země novodobých OH) a Holandska (pořadající země následující olympiády).

Zahajovací bohoslužba olympiády proběhla v chrámu Notre Dame a zasedání MOV se konalo ve slavném Louvru.

Obrázek 123. a 124. Francouzské známky znázorňující chrám Notre Dame a Louver.

Největší hvězdou her byl znovu bezesporu finský běžec Paavo Nurmi. Na této olympiádě získal celkem pět zlatých medailí, z toho dvě v rozmezí necelých dvou hodin.

Obrázek 125. Dominikánská známka, na které je vyobrazen finský běžec Paavo Nurmi.

Olympijský turnaj v kopané vyhráli fotbalisté Uruguaye, kteří toto vítězství pak zopakovali o čtyři roky později v Amsterdamu.

Obrázek 126. Uruguayská známka z roku 1924 vydaná při příležitosti vítězství Uruguaye v olympijském fotbalovém turnaji

Obrázek 127. Uruguayská známka z roku 1972 vydaná u příležitosti konání OH v Mnichově na počest vítězství fotbalistů na OH v roce 1924 a 1928.

Na této olympiádě se velké radosti dočkali i českoslovenští závodníci. Gymnastická výprava byla na těchto hrách mimořádně úspěšná. Ve víceboji měla ČSR mezi prvními šesti závodníky celkem čtyři gymnasty. Triumf československé gymnastiky pak dokonal Bedřich Šupčík, který zvítězil ve šplhu na osmimetrovém laně bez přirazu a časem 7,2

s vytvořil neoficiální světový rekord. Tento závodník se do nominace na VIII. olympijské hry dostal na poslední chvíli, ale nakonec se stal nejúspěšnějším československým závodníkem ze všech 128. Byl to úspěch výjimečný, hlavně v tom, že Šupčík většinou dosahoval úspěchů jako člen družstev. Takto získal i další olympijské medaile, v roce 1924 bronzovou a v roce 1928 stříbrnou ve víceboji družstev. S vrcholnou sportovní kariérou se rozloučil při mistrovství světa v roce 1931, kde získal třetí místo na kruzích a páté na bradlech (www.wikipedia.cz).

Obrázek 128. Korespondenční lístek České republiky vydaný k 115. zasedání MOV v Praze 2003. Na něm je také B.Šupčík, první zlatý československý olympionik.

Medaili prvnímu zlatému československému olympionikovi jménem MOV předával jeho bývalý generální tajemník, spoluautor olympijské charty, předseda Československého olympijského výboru, předseda České amatérské atletické unie Jiří Guth-Jarkovský.

Obrázek 129. Česká známka vydaná v roce 1996 k 100.výročí konání prvních novodobých OH s portrétem J. Gutha-Jarkovského.

3.2.13 Svatý Mořic 1928

Druhé zimní olympijské hr přídělil MOV švýcarskému městu Svatý Mořic, který byl od konce 19. století proslulý dráhou na skeleton, která byla v té době jedinou na světě.

Obrázek 130. Paraguayská známka ze série „Pořadatelská města OH“.

I když první únorové týdny v této oblasti platily za období s nejlepšími sněhovými podmínkami, tak se museli závodníci i pořadatelé vypořádat s velkou nepřízní počasí. Některé soutěže musely být kvůli špatnému počasí zrušeny.

Těchto prvních samostatných zimních olympijských her se zúčastnilo celkem 495 sportovců z 25 zemí. Poprvé mezi nimi byl i sportovec z Austrálie, Japonska a Mexika. Poprvé od konce I. světové války do soutěží olympiád nastoupili i závodníci z Německa.

Kromě klasických disciplín, kterými byly boby (na kterých se ještě mohlo jezdit v pěti), bruslení (které se skládalo z krasobruslení a rychlobruslení), ledního hokeje, lyžování (to se skládalo z běhu na lyžích, sdruženého závodu a skoků na lyžích), byl na programu této olympiády zařazen naprosto nový sport – skeleton. Tento sport si u publika získal velkou popularitu. V této jízdě na saních vleže na břiše dominovali američtí závodníci. Pro vysoké riziko poranění

hlavy v ledovém korytu byla tato disciplína po roce 1948 z olympijských soutěží vyškrtuta (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 49).

Na program her byly zařazeny také ukázkové disciplíny jako skijöring a závod vojenských hlídek.

Protože již v roce 1924 vznikla Mezinárodní lyžařská federace (FIS), soutěže v alpském lyžování na programu těchto olympijských her nebyly. První mezinárodní soutěž v alpském lyžování se konala v březnu 1928 a na olympijské hry bylo alpské lyžování přijato teprve v roce 1936.

Nejúspěšnější výpravou byli stejně jako v Chamonix Norové se šesti zlatými, za ně se probojovaly USA, které následovalo Švédsko a Finsko.

O medailích často rozhodovalo již zmiňované počasí, například správná volba vosku rozhodla o vítězi v běhu na lyžích na 50 kilometrů. Ráno závodníci startovali při teplotě okolo bodu mrazu a odpoledne dobíhali za dvacetistupňového tepla.

Raritou olympiád bylo hokejové družstvo Kanady, které bylo pro svou jednoznačnou převahu nasazeno přímo do finálové skupiny. Ani tam však nenašlo soupeře a v turnaji zvítězilo s celkovým skóre 38:0.

Obrázek 131. Švýcarská ilustrační známka s vyobrazením hokeje na OH z roku 1948.

Největší hvězdou her se opět stala norská krasobruslařka Sonja Henie. Tímto vítězstvím začala její kariéra nejúspěšnější krasobruslařky olympiád. Zvítězila celkem třikrát, na olympiádě ve Svatém Mořici jí bylo v době vítězství pouhých 17 let a svojí volnou jízdou na motivy „umírající labutě“ nadchla publikum a zahájila novou éru ženského krasobruslení. Během své kariéry tvrdě trénovala, až osm hodin denně a otec, jinak velmi bohatý továrník, který ji velmi podporoval, dal pro ni přebudovat

jednu z továrních hal na tréninkovou ledovou plochu. Kromě olympijských vítězství byla v letech 1927 až 1936 nepřetržitě mistrní světa. Pak se dala na profesionální dráhu a také se z ní stala úspěšná herečka v Hollywoodu. Později také působila jako majitelka lední revue (Reihhard, 2007, 127).

Obrázek 132. Norská dopisnice s fotografií a známkou Sonji Henie vydaná v roce 2004 při příležitosti konání OH v Lillehammeru.

Na této olympiádě se také své první zimní olympiády dočkalo Československo. Získal ji Rudolf Burkert ve skoku na lyžích. Za skoky dlouhé 57 a 59,5 metru získal Bronzovou medaili. Byl to československý sportovec německé národnosti pocházející z vesnice Polubný v Krkonoších. Závodil za spolek DHW, který usiloval o mezinárodní samostatnost sportovců ze Sudet, které však nikdy nedosáhl. Pro Československo získal v roce 1927 titul mistra světa v severské kombinaci, jen dva roky poté, co začal s lyžováním. Na olympiádě získal již zmiňovaný bronz mezi skokany. To byla na tu dobu prvořadá senzace, protože narušil nadvládu Skandinávců ve skoku, což se dalších 28 let nikomu nepodařilo. Jeho styl popsal dobový tisk takto: „Ve vzduchu zlomí Burkert tělo v úžasný předklon, aby v bezvadném stylu dopadl“. V roce 1934 musel pro zranění nohy ukončit kariéru, ale toto zranění mu

zároveň neumožnilo vojenské nasazení ve službách Třetí říše. Takže ač byl Němec, nebyl po válce odsunut. Žil v okolí Tanvaldu, kde pracoval jako vlekář a řidič. Teprve v 60. letech odešel do Západního Německa, kde v roce 1985 zemřel. Za komunistů se jeho bronzem z této olympiád příliš nechlubili. Ve sportovních encyklopediích byl často vynecháván nebo mu bylo počestěno jméno na Purkert (www.olympic.cz).

Obrázek 133. Československá ilustrační známka se skokanem na lyžích.

3.2.14 Amsterdam 1928

Hry IX. letní olympiády hostilo hlavní město Nizozemska – Amsterdam. Her se zúčastnilo 3014 sportovců ze 46 zemí celého světa, z toho bylo celkem 250 žen. Sportovci bojovali ve 109 disciplínách.

Obrázek 134. Paraguayská známka ze série „Pořadatelská města OH“.

Obrázek 135. Holandská dopisnice vydaná při příležitosti konání OH v Amsterdamu, na ní je známka s olympijskou tematikou a s příležitostným razítkem ke konání OH.

Jednalo se o nejlepší meziválečné setkání sportovců z celého světa. Budoucnost sportu se zdála růžová. Celosvětová hospodářská krize se ještě nestačila projevit. Zdálo se, že velkému rozvoji olympijských myšlenek a olympijského sportu nic nestojí v cestě.

Navíc se do startovního pole po 16 letech nucené pauzy vrátili i němečtí sportovci a tak byla naplněna olympijská myšlenka na sjednocení národů na sportovním poli.

Dokladem rozvoje olympiády byl fakt, že zlatou medaili získali sportovci z 28 zemí, což byl ojedinělý rekord, který se udržel dalších 40 let. Poprvé se z medailí radovala také Asie. Zasloužili se o to závodníci z Japonska v atletice a plavání a pozemní hokejisté Indie.

Obrázek 136. až 144. Holandské známky z roku 1928 znázorňující olympijské sporty vydané u příležitosti konání OH v Amsterdamu.

Hry se konaly na amsterodamském olympijském stadionu, který udivoval svou konstrukcí, jenž byla dílem domácího architekta Jana Wilse. Ten za ni získal zlatou medaili v uměleckých soutěžích olympiády.

Hry přinesly také několik podstatných změn. První z nich byl start žen v lehkotletických a gymnastických disciplínách, proti kterému se silně stavěl, v té době již bývalý předseda MOV Coubertin. Hlasy po zrušení startu žen zesílily hlavně po doběhu závodu na 800 metrů, kdy se některé závodnice po proběhnutí cílem zhroutily. Nový prezident MOV Belgičan Henri de Baillet-Latour dokonce pod vlivem těchto událostí chtěl vyškrtnout všechny ženské sporty z programu her. Nakonec Mezinárodní amatérská atletická federace vyřadila z programu všechny ženské běhy delší než 200 metrů. Další 32 let směly ženy uběhnout nejvýše půl kola (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 53).

Na maratonské věži nově vybudovaného stadionu byl poprvé při slavnostním zahájení her zapálen olympijský oheň a poprvé kráčela v čele při slavnostním nástupu řecká výprava.

Obrázek 145. Jemenská známka ilustrující použití olympijského ohně.

Poprvé se také setkáváme s pokusem o komercializaci olympiády. Organizátoři udělili povolení pořizovat fotografie z průběhu her jediné agentuře. Komplikace, které přineslo dodržování tohoto nařízení, jako byly dlouhé fronty při vstupu na stadion, vedly k jeho zrušení.

Československou výpravu, která měla 69 sportovců, naposledy vedl Josef Rössler-Ořovský. Naše výprava získala celkem 9 medailí, z toho 2 zlaté, 5 stříbrných a 2 bronzové.

Celkově druhou zlatou olympijskou medaili získal pro Československo František Ventura (* ve Vysokém Mýtě 13.8.1894), který sloužil během I. světové války u jezdeckta a pak vyučoval na vojenských jezdeckých učilištích. V roce 1927 našel v Přelouči koně Elliota, se kterým pak vyhrál olympiádu. V roce 1930 ukončil svoji sportovní kariéru. Kůň byl umístěn na čestnou penzi ve vojenské hřebárně v Mimoni, ale za II. světové války byl okupanty utracen. Po Mnichovu 1938 Ventura odešel z armády do výslužby, ale po II. světové válce se vrátil do činné služby. V roce 1948 byl z armády vyhozen. Zemřel nerehabilitován v roce 1969 (www.olympic.cz).

Obrázek 146. Československá strojová známka z roku 1965 připomínající vítězství F.Ventury na OH 1928.

Druhým československým zlatým medailistou z této olympiády byl gymnasta, člen Sokola, Ladislav Vácha, který získal celkem pět medailí z olympijských her. Byl účastníkem her již v roce 1920. V Paříži získal dvě bronzové medaile za šplh a kruhy. V Amsterdamu získal zlatou medaili za cvičení na bradlech a stříbrné za kruhy a za cvičení družstev. Po okupaci Československa německou armádou v březnu 1939 se stal podezřelým z účasti v odboji. Na jaře roku 1943 byl zatčen gestapem a vězněn na brněnském Špilberku. V květnu téhož roku byl sice propuštěn, ale nedlouho poté zemřel na následky mučení gestapem (www.olympic.cz).

Obrázek 147. Česká dopisnice z roku 1998 s oficiálním plakátem OH v Amsterdamu připomínající olympijské vítězství L. Váchy v gymnastice.

K neúspěšnějším sportovcům patřil americký plavec Johnny Weismüller, který obhájil vítězství z Paříže na 100 metrů volný způsob a celkem získal na hrách v Paříži a Amsterdamu 5 zlatých a 1 bronzovou medaili.

Další výraznou postavou byl finský běžec Paavo Nurmi, který zde získal celkem tři medaile.

Obrázek 148. Finská známka s vyobrazením Paava Nurmiho.

Mezi zlaté medailisty z této olympiády se také zařadil anglický atlet ze šlechtického rodu lord David George Brownlow Cecil Burghley, šestý markýz z Exteru. Kvůli olympiádě v roce 1932 se vzdal mandátu v Dolní sněmovně. Při tréninku běhu přes překážky používal zajímavou techniku. Pokládá si na ně krabičku od sirek a snažil se je nohou neshodit. Na olympiádě v Amsterdamu zvítězil v běhu na 400 metrů překážek, když dokázal porazit favorizovaného Američana. Jako člen štafety na 4 x 400

metrů vybojoval stříbro. Poté skončil s aktivní sportovní kariérou. Pracoval ve vedoucích pozicích britské ekonomiky, byl členem Horní sněmovny. Později byl prezidentem britského i mezinárodního atletického svazu a viceprezidentem MOV. Stal se tak jedním z nevlivnějších olympioniků vůbec (Reihhard, 2007, 43).

Obrázek 149. Dominikánská známka ze série vyobrazující olympijské vítěze, zde lorda Burghleyho.

Pro Polsko získala první zlatou olympijskou medaili atletka Halina Konopacká v hodů diskem, když hodila světový rekord 39,62 metrů. Kromě olympijského zlata získala na hrách ještě jedno prvenství – byla vyhlášena Miss olympijských her v Amsterdamu. Do konce své sportovní kariéry nebyla v žádné soutěži poražena. Po skončení své aktivní kariéry se věnovala umění, jmenovitě poezii a malířství. Také pracovala jako sportovní funkcionářka v Mezinárodní federaci žen. Hrála aktivní roli v polském olympijském hnutí a ve Sdružení polských sportovních svazů (www.wikipedia.pl).

Obrázek 150. Polská známka z roku 1960 vydaná při příležitosti OH v Římě zobrazující H.Konopackou.

Jednu z 10 zlatých medailí pro znovustartující Němce získala v šermu fleretem Helena Mayerová. Byla to sportovkyně židovského původu a to se také nepříznivě odrazilo v jejím dalším životě.

Obrázek 151. Německá známka z roku 1968 vydaná k OH v Mexiku s portrétem H. Meyerové.

Dalším dvojnásobným zlatým německým medailistou byl Carl Friedrich von Langen, který získal obě medaile v drezúře, jak jednotlivců, tak i družstev. Během I. světové války byl těžce zraněn, což ho na určitý čas upoutalo na kolečkové křeslo. S drezúrou začal až ve 30 letech. Za osm let pak získal své 2 zlaté medaile. Poté, co v roce 1934 zemřel na následky zranění při pády za jízdy v terénu, využili smrti dřívějšího velitele jezdeckva nacisté. Ministr propagandy Goebbels nařídil zfilmování biografie tohoto muže pod názvem „....jezdí za Německo“ ((Reihhard, 2007, 178).

Obrázek 152. Německá známka z roku 1968 vydaná k OH v Mexiku s portrétem C. von Langena.

3.2.15 Lake Placid

Za pořadatelské město III. zimní olympiády bylo vybráno americké město Lake Placid ve státě New York.

Obrázek 153. Paraguayská známka ze série „Pořadatelská města OH“.

Obrázek 154. Americká dopisnice vydaná při příležitosti zahájení OH v Lake Placid 1932.

Obrázek 155. Americká známka s vyobrazením oficiálního plakátu OH v Lake Placid.

Hry výrazně poznamenala probíhající celosvětová hospodářská krize. Málokterá země mohla investovat více peněz do odpovídající přípravy na hry a výstroje pro sportovce.

Tak se na hrách utkalo jen 311 sportovců ze 17 zemí, z toho bylo 32 žen. Sportovci soutěžili v disciplínách – jízda na bobech, rychlobruslení, lední hokej, lyžování a krasobruslení.

Přes hospodářskou krizi hostitelé při přípravě nešetřili. Vybudovali nový olympijský stadion, bobovou dráhu, která byla jednou z nejrychlejších na světě. Jeho otevření se zúčastnila delegace, která byla vedena tehdejším guvernérem Franklinem D. Rooseveltem (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 57).

Do programu byly zařazeny také tři ukázkové sporty – curling (který se stal olympijským sportem až v roce 1998), rychlobruslení žen (které bylo zařazeno na program her v roce 1960) a závody na saních tažených psím spřežením.

Počasí opět nadělalo pořadatelům velké starosti. Kvůli vysokým teplotám začal tát sníh a led, takže se termín i místa závodů musely přesouvat.

Asi nejvíce trpěli počasím lyžaři při maratonu na 50 km, protože celá trať vedla pustým lesem a kolem celé trati nebyl jediný divák, který by závodníky povzbudil. Tento náročný závod vyhrál finský lyžař Veli Saarinen, který získal ještě bronzovou medaili v běhu na 18 km. Saarinen se stal prvním finským olympijským vítězem v lyžování.

Obrázek 156. Finská známka zobrazující V.Saarinena, prvního finského olympijského vítěze v lyžování.

V lyžování jako tradičně dominovali závodníci ze Skandinávie.

V rychlobruslení naopak domácí sportovci John Shea a Irving Jafee, kteří získali všechny zlaté medaile. Jejich převaha však byla částečně způsobena tím, že byla zavedena změna pravidel, jíž byl hromadný start.

Své vítězství z předchozích olympijských her obhájila norská krasobruslařka Sonja Henie, která se opět stala nejoblíbenějším sportovcem. Při svém vystoupení předváděla svůj velký talent pro show, kterým dokázala strhnout všechny přihlížející diváky.

Obrázek 157. Norská známka z roku 1994 s vyobrazením úspěšné olympioničky S. Henie.

3.2.16 Los Angeles 1932

Ve světě stále probíhala celosvětová hospodářská krize, která po zimních olympijských hrách v Lake Placid, nepříznivě ovlivnila i druhé zaoceánské hry, tentokrát letní v Los Angeles.

Obrázek 158. Paraguayská známka ze série „Pořadatelská města OH“.

Kvůli krizi však do Los Angeles přijelo pouze 1200 sportovců z 37 zemí, což bylo asi o polovinu méně než na předcházejících olympijských hrách.

Slavnostní zahájení proběhlo na olympijském stadionu Coliseum před více než 100 000 diváky, což byla zatím největší návštěva na olympijských hrách. Zahájení her proběhlo velkolepě, jak bývá v USA při těchto příležitostech zvykem. Hry sice nezahajoval americký prezident, byl zastoupen viceprezidentem, ale to nic neubralo na imponantnosti slavnostního zahájení. Při nástupu sportovců vyhrával mohutný orchestr složený z 3500 hudebníků a

kromě toho je vítalo vyzvánění zvonů z losangeleských chrámů a kostelů a také slavnostní salvy děl.

Obrázek 159. Americká dopisnice se známkami vydanými ke konání her v Los Angeles 1932 a na ní také stadion Colisseum.

Zahájení her ale negativně ovlivnila jedna událost. Těsně před zahájením olympijských her propukl skandál, který do té doby při jejich konání neměl obdoby. Za porušení amatérských řádů byl z účasti na hrách vyloučen finský běžec Paavo Nurmi. Byl nařčen z porušení amatérských řádů, protože aby mohl financovat své cesty na závody, přijímal při různých sportovních akcích, na kterých startoval, finanční obnosy. A tak tento, v této době pětatřicetiletý závodník, držitel 22 oficiálních světových rekordů, 9 zlatých a 3 stříbrných olympijských medailí, přišel o vyvrcholení své bohaté sportovní kariéry. Tu chtěl zakončit vítězstvím v olympijském maratonu. Teprve při příležitosti konání olympijských her v roce 1952 v Helsinkách byl Nurmi MOV omilostněn a rehabilitován (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 61).

Obrázek 160. Finská známka zobrazující fenomenálního běžce P. Nurmiho.

Také tyto hry přinesly několik novinek. Mužská část závodníků bydlela v olympijské vesničce, ženy v losangeleských hotelích. Olympijská vesnice byla poprvé vedena jako oficiální ubytování pro sportovce na olympiádě. Tvořilo ji 500 švédských montovaných domků, které byly postaveny za Los Angeles.

K dalším novinkám patřily stupně vítězů, na které si stoupali první tři závodníci v každé disciplíně a také poprvé slavnostní vyhlášení vítězů provázela hymna, která byla hrána na počest země, ze které pocházel vítěz.

Obrázek 161. Albánská známka ilustrující použití stupňů vítězů vydaná u příležitosti konání OH v Tokiu 1964.

Za oceán se také vydala malá výprava českých sportovců, kterou tvořilo pouze 7 závodníků. Za oceán se dopravila společně s ostatními evropskými výpravami německou lodí Evropa(na známce). I když tato výprava nebyla početná, slavila několik výrazných úspěchů. Získala celkem 6 medailí, z toho 1 zlatou, 3 stříbrné a 2 bronzové. Dvě medaile byly za umělecké soutěže. V celkovém hodnocení obsadila 17. místo.

Obrázek 162. Německá známka s vyobrazením lodě Evropa.

Bronzovou medaili v umělecké soutěži získal za svou sochu „Odysseus“ sochař Jakub Obrovský, který byl také autorem mnoha českých známek. V hudební soutěži získal stříbrnou medaili Josef Suk.

Nejúspěšnějším českým olympionikem této malé výpravy se stal Jaroslav Skobla, který získal zlatou medaili ve vzpírání v těžké váze. Zisku jeho medaile předcházela kuriózní příběh. Díky krizi vláda rozhodla, že nebude podporovat sportovce při startu na OH a ti si musí finanční prostředky na případný start sehnat sami. Tak se na jeho start složili jeho kamarádi ze Stráže národa. Byl jedním z favoritů, před čtyřmi lety vybojoval na OH bronz. Vítězství se však nerodilo lehce. Po dvou disciplínách trojboje byl až třetí. Poslední pokus v nadhozu však vše změnil. Skobla vyhrál a jeho úspěch ještě podtrhl stříbrnou medailí Pšenička. Při návratu se oba dočkali triumfálního uvítání (www.olympic.cz).

Obrázek 163. Československá známka z roku 1965 ze série československá olympijská vítězství a na ní vzpěrač J. Skobla.

Nejúspěšnějšími sportovci byli domácí závodníci. Vůbec nejvýraznějším sportovcem se stala americká plavkyně Helen Madisonová, trojnásobná zlatá medailistka na tratích 100 a 400 m volný způsob a ve štafetě 4x100 m volný způsob. Ta během 16 měsíců před olympiádou dokázala zlepšit celkem 16 světových rekordů. Roli favoritky dokázala i přes menší potíže splnit a zvítězit ve všech svých startech (Reihhard, 2007, 193).

Obrázek 164. Americká známka ze série olympijských vítězů s portrétem H.Madisonové.

V atletice patřil mezi nejúspěšnější sprinter Eddie Tolan, který i přes svůj handicap malé postavy (pouhých 165 cm), dokázal zvítězit v bězích na 100 a 200 m. Stal se tak prvním sportovcem černé pleti, který zvítězil v olympijské soutěži.

Obrázek 165. Americká známka z roku 1932 ilustrující sprintera.

Dalším úspěšným americkým atletem byl John Anderson, který zvítězil v hodu diskem.

Obrázek 166. Americká známka z roku 1932 ilustrující diskaře.

Americká atletka Mildred Didriksonová získala celkem 3 olympijské medaile - 2 zlaté na 80 m překážek a hodu oštěpem a stříbrnou ve skoku do výšky. Byla jednou z nejlepších a nejvšestrannějších sportovkyň vůbec. Skvěle ovládala všechny lehkootletické disciplíny, výborně hrála golf, tenis a také boxovala. Dokonce díky speciálnímu povolení patřila do baseballového týmu Brooklyn Dodgers. Ve skoku do výšky překonala 1,65 m stejně jako její týmová kolegyně J.Shileyová, ale porota rozhodčích ji přiřkla druhé místo. Obě atletky

proti tomuto rozhodnutí protestovaly tak, že nechaly obě medaile roztavit a pak se podělily o zlato-stříbrnou slitinu (Reihhard, 2007, 66).

Obrázek 167. Dominikánská známka zobrazující olympijskou vítězku M. Didricksonovou.

Pro Polsko získal zlatou medaili v běhu na 10 km atlet Janus Kusocinski.

Obrázek 168. Polská známka z roku 1960 vydaná k příležitosti konání OH v Římě, která zobrazuje J.Kusocinského.

Obrázek 169. Americká obálka s vyobrazením oficiálního plakátu OH v Los Angeles vydaná při příležitosti jejich ukončení.

3.2.17 Garmisch-Partenkirchen 1936

Čtvrté zimní olympijské hry přidel MOV krátce po uchopení moci v Německu nacisty v roce 1933 bavorským obcím Garmisch a Partenkirchen v bavorských Alpách pod horou Zugspitze.

Obrázek 170. Paraguayská známka ze série „Pořadatelská města OH“.

Ve světě se po nástupu nacistů šířily zprávy o antisemitských pogromech a jiných znepokojujících událostech. Proto se MOV hned po přidělení her do Německa obával o bezproblémový průběh her. Německo se ale zaručilo, že zachová všechna olympijská pravidla a že nebude židovské ani žádné jiné sportovce nijak omezovat. Přes tyto záruky žádali Židé po celém světě a hlavně emigranti židovského původu v USA demokratické státy o bojkot olympiády v nacistickém Německu (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 65).

Obrázek 171. Německá dopisnice vydaná roku 1936 při příležitosti konání OH v GA-PA, na kterou jsou známky s tematikou zimních sportů a příležitostná razítka ke konání OH.

Her se zúčastnili sportovci z 28 zemí, což bylo o 3 více než byl dosavadní rekord ze Svatého Mořice v roce 1928. Na olympiádě nově bojovali Australané, Bulhaři, Řekové, Lichenštejnci, Španělé a Turci.

Hitlerův režim chtěl využít olympiádu k propagaci nového řádu a chtěl více než 500 000 divákům z celého světa ukázat svou mírumilovnou tvář a tak umlčet kritiku ze zahraničí proti národnímu socialismu. Vše pojali ve velkolepém stylu. Nově zrekonstruovali stávající sportoviště a vybudovali nové – velký skokanský můstek, zimní stadion a moderní bobovou dráhu.

Obrázek 173. Německá známka s vyobrazením olympijského skokanského můstku v GA-PA.

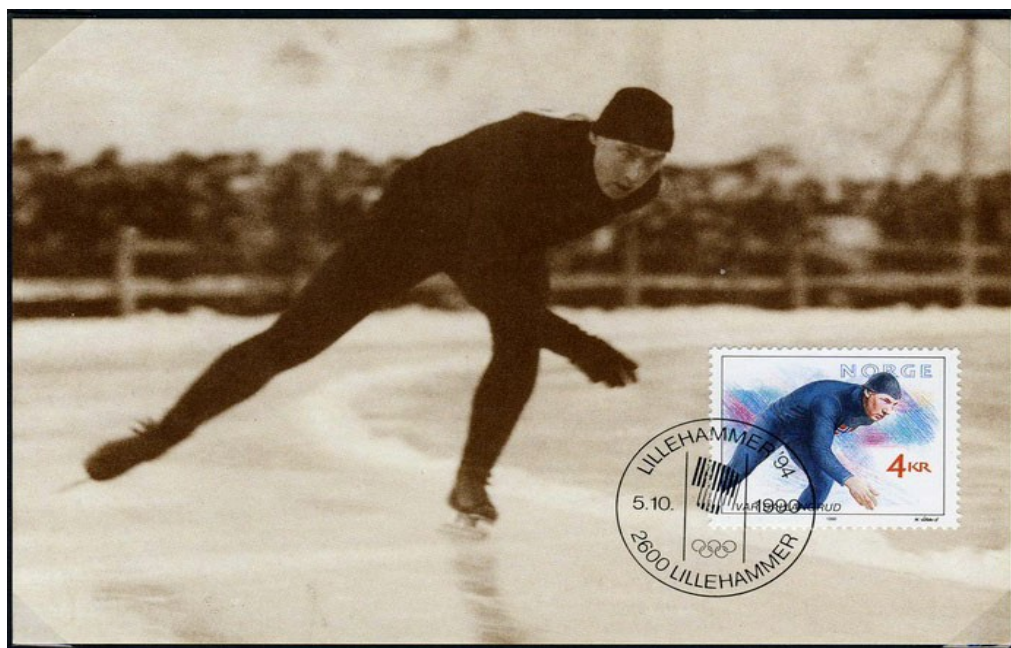
Ale o pravé povaze režimu svědčil i fakt, že vstup na stadion byl povolen pouze domácím fotografům. Fotografie musely nejdříve projít rukama cenzorů

na ministerstvu propagandy a teprve pak mohly být použity v zahraničních novinách a časopisech.

Velká změna nastala i v disciplínách zařazených na program her. Mezinárodní rozmach alpského lyžování způsobil to, že se MOV rozhodl zařadit na program her tzv. alpskou kombinaci (sjezd + slalom). Novou disciplínou byla také štafeta na 4x10 km, kterou vyhráli Finové.

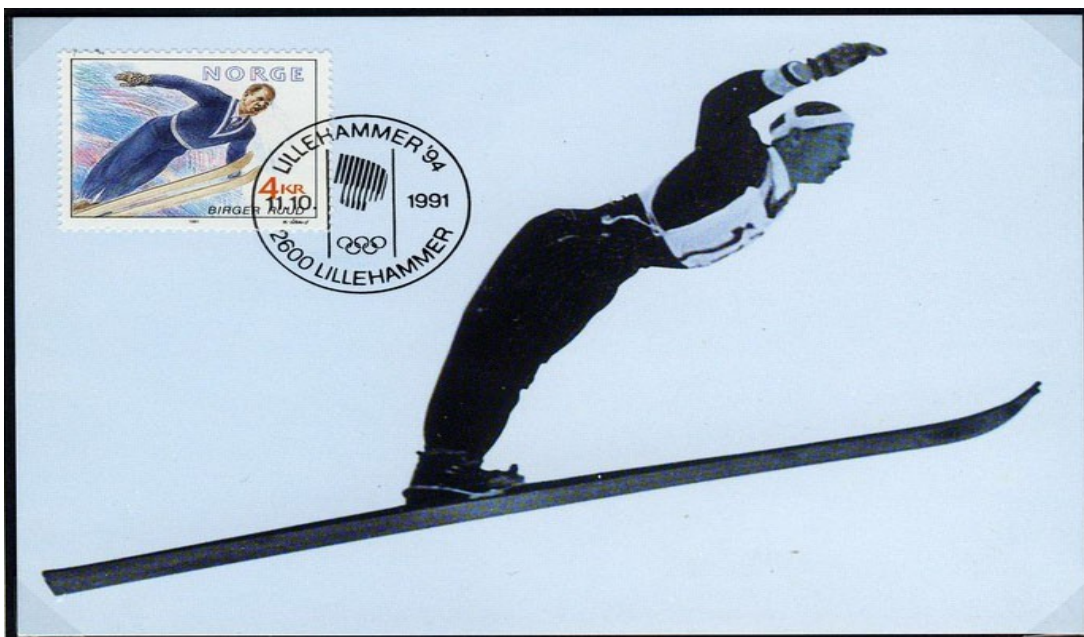
Velkou senzaci přinesl turnaj v hokeji. Zvítězilo družstvo Velké Británie, které porazilo favorizovanou Kanadu již v semifinále.

Nejúspěšnějším účastníkem her se stal norský rychlobruslař Ivar Ballangrud. Zlato získal na tratích 500, 5 000, 10 000 m a stříbro na 1 500 m. Celkem získal tento fenomenální norský rychlobruslař při svých třech účastech sedm medailí, z toho 4 zlaté (Reihhard, 2007, 25).

Obrázek 174. Norská dopisnice s fotografií a známkou připomínající I. Ballangruda vydaná v roce 2004 při příležitosti konání OH v Lillehammeru.

Těžko opakovatelnou senzaci přichystal divákům norský skokan Birger Ruud. Ten nejdříve přesvědčivě vyhrál svou hlavní disciplínu skok na lyžích a pak nastoupil i na start jedné z disciplín kombinace - sjezdu a také vyhrál.

Obrázek 175. Norská dopisnice s fotografií a známkou připomínající B. Ruuda vydaná v roce 2004 při příležitosti konání OH v Lillehammeru.

Svoji bohatou olympijskou kariéru na těchto hrách ukončila ziskem třetí zlaté medaile v řadě norská krasobruslařka Sonja Henie.

První ženskou olympijskou vítězkou v alpském lyžování se stala německá lyžařka Christel Cranzová.

3.2.18 Berlín 1936

Přestože se v Německu dostali k moci nacisté, kteří diskriminovali některé skupiny obyvatel a hlavně Židy, nechtěl MOV této zemi pořádání olympijských her upřít a to i proto, že o jejich pořádání bylo rozhodnuto již v roce 1931.

Obrázek 176. Německá dopisnice z roku 1936 s vyobrazením letních olympijských sportů vydaná při příležitosti letu vzducholoďe Hindenburg při OH v Berlíně.

Proti snahám o bojkot olympiády v Berlíně, o kterém se mluvilo hlavně v USA, Velké Británii, Francii, Švédsku, Československu a Holandsku se rázně postavil předseda OV USA a pozdější prezident MOV Avery Brundage, který varoval před vlivem politiky na sport i olympijské hry.

Ale největší zklamání obhájců olympijských zásad, kteří požadovali přeložení her do jiné země, připravil prezident MOV Baillet-Latour, který se osobně vypravil do Německa. Po osobním setkání s Hitlerem vydal prohlášení, ve kterém mimo jiné řekl: „Nic nestojí v cestě pořádání olympijských her v Garmisch-Partenkirchenu a Berlíně. Kampaň za bojkot her je politická a je založena na nesprávných informacích.“

Takže nic již nebránilo tomu, aby byly první letní olympijské hry v Německu zneužity národními socialisty k gigantické propagaci své ideologie. Nacisté předstírali světu, že mají jen a jen mírumilovné úmysly a v tomto jim také pomohl naprosto bezproblémový průběh zimní olympiády v Garmisch-Partenkirchenu, když již v únoru se během této olympiády snažili všechny přesvědčit o své mírumilovnosti. Díky naprosto dokonalé organizaci se podařilo německému vůdci a říšskému kancléři Adolfu Hitlerovi změnit olympiádu

v dosud nevídanou ódu na hostitelskou zemi. K tomu přispěl i dvoudílný dokumentární film německé režisérky Leni Rienfenstahlové „Oslava krásy“ a „Přehlídka národů“ (Kronika olympijských her 1896 – 1996, 1996, 96).

Němci se opravdu snažili všemožně světu ukázat to, že nacismus není nebezpečný. A tak aby se vyhnuli případným výhradám proti rasovým zákonům (tj. zákonům, které omezovaly osobní svobodu občanů židovské národnosti), povolali němečtí organizátoři z amerického exilu německou šermířku židovské národnosti Helene Mayerovou a zařadili ji do německého týmu. Ta v roce 1928 vyhrála OH v Amsterdamu. Po skončení olympiády v Los Angeles v roce 1932 zůstala studovat v USA. V roce 1933 se dozvěděla, že byla vyloučena ze šermířského klubu v Offenbachu v rámci očištění sportu od Židů a záhy opustila i Německo ze strachu před Hitlerem. V roce 1936 se do Německa vrátila i přes protesty amerických židovských obcí a ostatních židovských sportovců. Doufala, že bude přijata zpět do společnosti. Na olympiádě získala stříbrnou medaili, nosila hákový kříž a na stupních vítězů slavila nacistickým pozdravem. Přestože výborně posloužila nacistům v jejich záměrech, společnost ji nepřijala a později se vrátila do USA, kde své chování během olympiády zdůvodnila strachem o svou rodinu. Do Německa se vrátila až v roce 1952 (www.wikipedia.en).

Obrázek 177. Německá známka z roku 1968 s portrétem H.Mayerové.

Poprvé také před olympiádou proběhla štafeta, která přenášela olympijský oheň z řecké Olympie, kde byl zapálen čoučkou na úpatí hory Kronos. Tato štafeta se uskutečnila na popud generálního sekretáře německého OV Carla Diema. Z Olympie až do hlavního města říše si ji předalo 3075 běžců.

Obrázek 178. Německá dopisnice z roku 1936 vydaná při příležitosti historicky první olympijské štafety na trase Olympia – Berlín.

Další novinkou, kterou nacisté připravili v rámci pořádání olympiády, byl první televizní přenos z olympijských soutěží. Olympijskou premiéru si odbyly dva sporty – kanoistika a basketbal.

Jachtařské soutěže olympiády se konaly v Kielu, přístavu na březích Baltského moře, který je od Berlína vzdálen asi 300 km.

Obrázek 179. Německá dopisnice vydaná v roce 1936 při příležitosti konání jachtařských soutěží OH v Kielu.

Na přípravu německých sportovců byly vynaloženy velké prostředky a ti měli, co největším počtem vítězství prokázat nadřazenost árijské rasy. Německé družstvo se také opravdu stalo nejúspěšnějším ze všech a získalo celkem 33 zlatých. Tím předstihlo družstvo USA, které získalo jen 24 zlatých medailí.

Nejúspěšnějším sportovcem těchto her se stal černošský atlet Jesse Owens, který zvítězil ve čtyřech disciplínách, a to v bězích na 100 a 200 metrů, ve štafetě na 4x100 metrů a ve skoku dalekém. Tento 22letý Američan se stal senzací olympiády a tím i trnem v oku nacistickým pohlavárům, například ministr propagandy Joseph Goebles ho nazval „podpurným sborem“ amerického družstva. Svými výkony se zasloužil o to, že se o něm začalo mluvit jako o člověku, který Hitlerovi ukradl jeho hry a stal se miláčkem německého publika. Až do startu Carla Lewise na olympiádě v roce 1984 byl Owens jediný atlet se čtyřmi zlatými medailemi z jedné olympiády. Přestože jeho kariéra trvala pouhé 4 roky, dosáhl tento vášnivý kuřák celou řadu dalších úspěchů. Například 25.května 1935 překonal během jednoho dne 6 světových rekordů, z nichž některé byly překonány až o 25 let později (Reihhard, 2007, 232).

Obrázek 18é. Americká známka ze série představující olympijské vítěze, na které je J. Owens.

Také českoslovenští olympionici si nevedli špatně. Her se zúčastnilo celkem 179 našich sportovců, kteří získali 3 zlaté medaile, 5 stříbrných a 1 bronzovou za umělecké soutěže.

První zlatou medaili získala v kanoistice v kategorii C2 v závodě na 1000 metrů posádka Vladimír Syrovátka-Rus a Jan Brzák. Jan Brzák zvítězil ještě na olympiádě v roce 1948 a v roce 1952 skončil druhý. V letech 1938 a 1950 se

stal trojnásobným mistrem světa a úspěšně startoval i na I. mistrovství světa ve vodním slalomu, kde získal dvě druhá a dvě třetí místa.

Obrázek 181. Československá známka s vyobrazením kanoistů.

Druhou zlatou medaili pro Československo získali zase kanoisté v kategorii C2 na trati 10 000 metrů. Zasloužila se o ni posádka ve složení Václav Mottl a Zdeněk Škrdland.

Třetí zlatou vybojoval pro Československou republiku gymnasta Alois Hudec za cvičení na kruzích. V mládí tento vynikající gymnasta prošel náročným obdobím. Prodělal záškrt a pak lékaři konstatovali obrnu levé tváře a levé kyčle. Z těchto všech nemocí se dokázal svou velkou vůlí zotavit a po vyléčení začal cvičit v Sokole. Jeho vítězství ve cvičení na kruzích se nerodilo lehce. Cvičil v nepřátelském prostředí, o čemž ho přesvědčil i předcházející závod ve cvičení na bradlech, kdy mu bronzová medaile v souboji s domácím Schwarzmannem unikla rozhodnutím rozhodčích pouze o jednu tisícinu bodu. Jeho sestavu sledoval zaplněný stadion, na kterém bylo podle podaných svědectví během jeho cvičení, naprosté ticho. Hudec po zkušenostech z bradel všechny stoje a rozpory držel jednou tak dlouho než bylo nutné, aby rozhodčí neměli sebemenší záminku pro srážku bodů. Jeho cvičení bylo označeno tiskem za fantastické. Po jeho skončení byli nadšeni jak diváci, tak i rozhodčí, kteří mu udělili nejvyšší známku 9,8 bodu (www.olympic.cz).

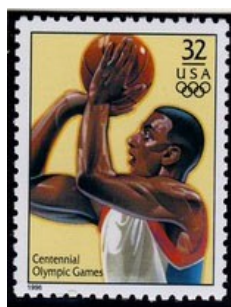
Obrázek 182. Československá známka z roku 1965 ze série Československá olympijská vítězství, která zobrazuje A.Hudce.

Vítězem maratonu v Berlíně se stal japonský reprezentant Son Kee Chung, který ač byl Korejec, startoval za Japonsko, protože Korea v té době byla japonskou kolonií. V roce 1988 nesl na slavnostním zahájení olympijských her v Soulu, olympijskou pochoděň jako poslední člen štafety.

Obrázek 183. Dominikánská známka zobrazující japonského vítěze maratonu S.K.Chunga.

Olympijský turnaj v basketbalu, který se konal poprvé, vyhráli hráči USA, kteří tým začali svou dominaci v tomto sportu na olympijských hrách. Celkem turnaj na OH vyhráli 13 krát, když až do roku 1972 vítězili nepřetržitě na všech olympiádách.

Obrázek 184. Americká známka ilustrující basketbalistu na OH.

4. METODIKA

Ve své práci jsem využil metodu kvalitativního výzkumu. Snažil jsem se pomocí této metody o zachycení odrazu olympijských her ve známkové tvorbě různých zemí.

Dále jsem použil metodu explorace, pomocí které jsem zkoumal vliv OH na známkovou tvorbu zemí a poté jsem se snažil popsat, jak se jednotlivé olympijské hry zobrazily ve známkách různých světových států.

Také jsem použil metodu historického výzkumu, kdy jsem se seznamoval s historií olympijských her a poté jsem provedl analýzu a syntézu zjištěných skutečností.

5. ZÁVĚRY

V předložené bakalářské práci jsem se zabýval seznámením s historií olympijských her a jejich obrazem ve známkové tvorbě různých zemí.

Pro potřeby této práce jsem formuloval tyto cíle:

- 1) Seznámit se stručnou historií vzniku OH a s historií jednotlivých OH.
- 2) Charakterizovat některé významné osobnosti jednotlivých her.
- 3) Představit známky, které se vztahují k jednotlivým osobnostem her a jednotlivým olympijským hrám se speciálním zaměřením na československé sportovce.

Během své práce jsem došel k následujícím zjištěním:

Materiálů, které se zabývají historií vzniku a popisem událostí jednotlivých OH, je dostatek, ať se již jedná o knihy, časopisy nebo zdroje z internetu.

Informace bylo možno čerpat z odborných publikací, které se zabývají historií pořádání olympijských her a také z knih, které se věnují vynikajícím sportovcům, kteří na zmiňovaných olympijských hrách dosáhli výrazných úspěchů.

Naopak materiály, které se zabývají vztahem známek a olympijských her, téměř neexistují.

Největším problémem se ukázalo nalezení dostatečného počtu známek, které by se vztahovaly k jednotlivým olympijským hrám a ke konkrétním sportovcům, kteří na těchto hrách startovali.

Známeček, které by se zabývaly zmiňovanou tematikou existuje pouze velmi omezený počet. A zdaleka ne všichni vynikající sportovci, kteří získali třeba i zlatou olympijskou medaili, se objevili na poštovních známkách.

Zajímavým zjištěním je, že známky věnované významným postavám

olympijské historie vydávaly i země, ze kterých vyobrazení sportovci a osobnosti olympijské historie nepocházejí. Toto dokazuje, jak obrovským fenoménem jsou ve sportu olympijské hry, když země které nemají s konkrétním sportovcem nebo osobností olympijské historie nic společného se snaží připomenout jeho význam vydáním známky na jeho počest.

Dalším zajímavým faktem, který se snaží ukázat tato práce je, že známky s tematikou olympijských her jsou vydávány ve většině zemí všech kontinentů naší zeměkoule a bez ohledu na to, jak jsou sportovci té které země na olympiádě úspěšní.

6. SOUHRN

V předložené bakalářské práci jsem popsal stručnou historii starověkých olympijských her, období vzniku novodobých OH a jednotlivé olympiády po II. světovou válku.

Pro potřeby práce jsem formuloval tyto cíle:

- 1) Seznámit se stručnou historií vzniku olympijských her a s historií jednotlivých olympijských her.
- 2) Charakterizovat některé významné osobnosti jednotlivých her, které byly znázorněny na známkách.
- 3) Představit známky, které se vztahují k jednotlivým osobnostem a jednotlivým olympijským hrám se speciálním zaměřením na československé sportovce.

V počátku práce jsem stručně popsal historii starořeckých olympijských her a poté jsem se věnoval vzniku novodobých olympijských her.

Po tomto začátku jsem popisoval jednotlivé olympiády. Pracoval jsem s časovým úsekem od vzniku novodobých OH až do OH 1936 v Berlíně, které jsem rozdělil na čtyřleté cykly podle pořádání jednotlivých her.

V úvodu každé části jsem se snažil o stručnou charakteristiku každých her, popis odlišností od předcházejících her a také představení novinek v pořádání jednotlivých her.

Součástí každého oddílu, který se věnuje jednotlivým olympijským hrám, jsou také obrázky známek. Každá ze známek je doplněna stručným popiskem co je na známce vyobrazeno, která země tu určitou známku vydala a jakého konkrétního sportovce nebo osobnosti her se týká.

7. SUMMARY

This bachelor work describes brief history of the Ancient Olympic Games, the period of the modern Olympic Games beginning and all of Olympic Games until World War Two.

In this work I formulated these objectives:

1. The introduction of Olympic Games genesis
2. The characteristic of significant personalities of certain Games
3. The presentation of stamps which relate to certain personalities and certain Olympic Games with special view to the Czechoslovak sportsmen.

At the beginning of my work I briefly described the history of the Old-Greek Olympic Games and then I followed the beginning of the modern Olympic Games.

After it I started to describe individual Olympic Games. I worked with the interval from the beginning of modern Olympic Games to The Berlin Olympic Games in 1936 which I divided into 4 year cycles according to holding of the individual Games.

At the beginning of every section I tried to briefly characterize all of Games, differences from the previous Games and introduce news in holding of these Games.

There are pictures of stamps too in every part which turn to the particular Olympic Games.

Any stamp is supplemented by a short callout and information about country which edited the stamp and about the sportsmen or other personalities who are connected with the Games.

8. REFERENČNÍ SEZNAM

Anonymous cit. Retrieved [26.11.2009]. *Olympijské hry*. On-Line. Dostupný z WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Olympijské_hry

Anonymous cit. Retrieved [27.11.2009]. *Evropská charta sportu*. On-Line. Dostupný z WWW: <http://aplikace.msmt.cz/PDF/ECHS.PDF>

Anonymous cit. Retrieved [27.11.2009]. *Bílá kniha o sportu*. On-Line. Dostupný z WWW:
http://www.msmt.cz/uploads/soubory/TVS/2008/Bila_kniha_sport_cze.pdf

Anonymous cit. Retrieved [28.11.2009]. *Filatelie*. On-Line. Dostupný z WWW:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/filatelie>

Anonymous cit. Retrieved [1.12.2009]. *Poštovní známka*. On-Line. Dostupný z WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/poštovní_známka

Anonymous cit. Retrieved [3.12.2009]. *Bedřich Šupčík*. On-Line. Dostupný z WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Bedřich_Šupčík

Anonymous cit. Retrieved [4.12.2009]. *Rudolf Burkert*. On-Line. Dostupný z WWW: <http://www.olympic.cz/cz/cesky-olympijsky-tym/143/burkert-rudolf>

Anonymous cit. Retrieved [4.12.2009]. *František Ventura*. On-Line. Dostupný z WWW: <http://www.olympic.cz/cz/cesky-olympijsky-tym/407/ventura-frantisek>

Anonymous cit. Retrieved [4.12.2009]. *Ladislav Vácha* . On-Line. Dostupný z WWW: <http://www.olympic.cz/cz/cesky-olympijsky-tym/406/vacha-ladislav>

Anonymous cit. Retrieved [5.12.2009]. *Halina Konopacka*. On-Line. Dostupný z WWW: http://pl.wikipedia.org/wiki/Halina_Konopacka

Anonymous cit. Retrieved [7.12.2009]. *Jaroslav Skobla* . On-Line. Dostupný z WWW: <http://www.olympic.cz/cz/cesky-olympijsky-tym/370/skobla-jaroslav>

Anonymous cit. Retrieved [8.12.2009]. *Helene Mayer*. On-Line. Dostupný z WWW: http://en.wikipedia.org/wiki/Helene_Mayer

Anonymous cit. Retrieved [9.12.2009]. *Alois Hudec* . On-Line. Dostupný z WWW: <http://www.olympic.cz/cz/cesky-olympijsky-tym/190/hudec-alois>

Hodaň, B., (2000). *Tělesná kultura – sociokulturní fenomén: východiska a vztahy*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Hohler, V., Kössl, J., (1978). *Sport v umění*. Praha: Olympia.

Choutka, M., (1978). *Sport a společnost*. Praha: Olympia.

Kronika olympijských her 1896-1996. (1996). (J.Poberová & J.Kolečko, trans.). Praha: Knižní klub.

Olivová, V., (1979). *Lidé a hry: Historická geneze sportu*. Praha: Olympia.

Reinhardt, K-W., (2007). *1000 olympijských vítězů*. (M.Burianová, trans.). Praha: Knižní klub.

Sekot, A., Blahutková, M., Dvořáková, Š., Sebera, M., (2004). *Kapitoly ze sportu*. Brno: Masarykova univerzita.

Slepičková, I., (2005). *Sport a volný čas, vybrané kapitoly, 2. vydání*. Praha: Karolinum.

Všeobecná encyklopedie Diderot ve čtyřech svazcích. (1997). Praha: Nakladatelství dům OP Diderot.

Zdroje známek:

Dušek, A., et al. (1988). *Příručka pro sběratele československých známek a cenin*. Praha: Svaz československých filatelistů v nakladatelství dopravy a spojů.

Katalog poštovních známek Michel. (2007). Mnichov: Schwaneberger Verlag GMBH.

www.japhila.com

Soukromá sbírka známek – Tomáš Černý

9. SEZNAM ZKRATEK

C2	Kánoe dvojic
ČOV	Český olympijský výbor
ČSR	Československá republika
DHW	Hlavní spolek spojených německých zimních sportů
FIS	Mezinárodní lyžařská federace
GA-PA	Garmisch-Partenkirchen
MLB	Severoamerická basebalová liga
MOA	Mezinárodní olympijská akademie
MOV	Mezinárodní olympijský výbor
NBA	Národní basketbalová liga
NHL	Národní hokejová liga
NOV	Národní olympijský výbor
OH	Olympijské hry
OV	Olympijský výbor
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
USA	Spojené státy americké
ZOH	Zimní olympijské hry